

**Talousarvio 2024
ja Taloussuunnitelma 2025-2026**

Sisällys

1. Talousarvion yleisperustelut	3
1.1 Kunnanjohtajan katsaus	3
1.2 Kuntastrategia ja palveluorganisaatio	6
1.3 Talousarvion laadintaperusteet	7
1.3.1 Talousarvion sitovuustaso	7
1.3.2 Tavoitteet ja mittarit	8
1.3.3 Henkilöstömenot	8
1.3.4 Verotulot	8
1.3.5 Valtionosuudet.....	9
2. Käyttötalousosa.....	10
2.1. Valtuuston asettamat sitovat taloudelliset tavoitteet 2024 vastualueittain	10
2.2. Hallintokuntien talousarviot ja tulokortit	12
2.2.1 Hallinto- ja talouspalvelut	12
2.2.2 Sivistystoimen palvelut.....	18
2.2.3 Tekniset palvelut.....	32
3. Kuntakonserni	39
4. Tuloslaskelma.....	41
5. Rahoituslaskelma	45
6. Taloussuunnitelma	47
7. Investoinnit	48
Liite 1 Talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeet	51
Liite 2 Henkilöstösuunnitelma	54
Liite 3 Väestöennuste.....	57

1. Talousarvion yleisperustelut

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Suomalaisten kuntien taloudessa on keskimääräisesti kolme tuloksellisesti vahvaa vuotta takana, mihin ovat vaikuttaneet monet eri tekijät. Kuntaliiton mukaan käänne heikompaan suuntaan on kuitenkin tapahtumassa, mikä liittyy mm. yleiseen talouskasvun heikkenemiseen, sote-uudistuksen vaikutuksiin sekä kunta-alan ansiotason nousuun.

Suomen talous on siirtynyt Suomen Pankin mukaan taantumaan vuoden 2023 jälkipuoliskolla, minkä taustalla ovat mm. bruttokansantuotteen supistuminen, inflaatiokehitys, korkotason nousu sekä heikentynyt vientikysyntä. Taantuma on koetellut erityisesti asuinrakentamista, joka on kärsinyt eniten korkojen noususta. Myös teollisuuden näkymät ovat olleet laajemminkin haasteelliset. Suomen taloudelle ennustetaan kuitenkin hidasta kasvua vuoden 2024 kuluessa.

Vuosi 2023 merkitsi suurta muutosta kuntien talouteen, kun pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystalouden järjestämis- ja rahoitusvastuu siirtyi kunnilta valtiolle. Uudistuksen myötä kuntien verotulot ja valtionosuudet laskivat jyrkästi, mikä on heijastunut laajasti kuntien tulopohjaan ja toimintaedellytyksiin. Kangasniemen kunnassa verotulot ja valtionosuudet pienenevät muutoksen seurauksena yhteensä yli 27 milj. euroa.

Sote-uudistus ja siihen liittyvät siirtolaskelmat kohtelevat kuntaliiton mukaan kuntia eri tavoin. Osalla kunnista talouden tasapaino paranee mutta monilla kunnilla se heikkenee merkittävästi. Lähtökohta on ollut se, että kunnilta siirrettiin yhtä paljon tuloja kuin siirtyvät sote-palvelut maksoivat ennen uudistusta. Ratkaisevaa siirtolaskelmissa olivat vuosien 2021 ja 2022 kuntien tilinpäätöstietoihin perustuvat kustannustiedot, joihin nojautuen laskelmia täsmennettiin syksyllä 2023. Vaikka sote-uudistus toteutettiin jo vuoden 2023 alussa, sen vaikutukset realisoituvat kuntien talouteen viiveellä ja näkyvät täysimääräisesti vasta vuonna 2024. Viive liittyy ns. verohänttiin ja verotulojen tilityksen jälkijättöisyyteen (vanhojen kunnallisveroprosenttien ja yhteisöverotulojen jako-osuuksien mukaisesti).

Kangasniemen kunnassa verotulojen ja valtionosuuksien vähentymisen sekä kunta-alan palkkaratkaisun yleiskorotuksen (nousua yli 7 %) yhteisvaikutuksen arvioitiin syyskuussa 2023 olleen yli 1,5 milj euroa. Tämän laskelman pohjalta kunnassa käynnistettiin 1,5 milj euron sopeutusohjelman valmistelu, joka ajoittuu vuosille 2024-2026. Sopeutuksen painopiste on vuodessa 2024, ja ohjelman tavoitteena on saada Kangasniemen kunnan talous kestäväälle ja tasapainoiselle uralle.

Kangasniemen kunta ei ole kriisikunnan partaalla. Kunnan taseessa on edelleen 8,6 milj euroa kumulatiivista ylijäämää ja lainaa/asukas on maan keskiarvoa vähemmän. Talouden sopeutuksessa onkin edettävä maltillisesti mutta samalla määrätietoisesti. Samalla on huomattava, että pelkkä omaisuuden myynti tai muut kertaluonteiset tulot eivät ratkaise keskeisiä tulevaisuuden haasteita. Pidemmällä aikavälillä tarvitaan myös rakenteellisia ratkaisuja.

Talouden sopeuttaminen voi merkitä monenlaisia asioita ja hankaliakin päätöksiä. Ne voivat liittyä sekä menojen karsimiseen että tulojen lisäämiseen; palvelujen kustannustehokkaampaan toteuttamiseen, palvelujen karsimiseen, vaihtoehtoisin järjestämistapoihin, henkilöstön käytön tehostamiseen, taksojen ja maksujen tarkistamiseen, omaisuuden myyntiin, veroprosenttien nostamiseen, kunnan vetovoiman lisäämiseen sekä uusien investointien ja yritysten houkutteluun.

Talouden sopeutuksen osalta säästö- ja tehostamiskohteita on pyritty etsimään systemaattisesti kaikilta toimialoilta raamibudjetin logiikkaa noudattaen. Esille ovat nousseet mm. matkustus-, toimisto- ja henkilöstökulut, kalustohankinnat, taksojen ja vuokrien nostot, energiakustannukset, asiantuntijapalvelujen käyttö ja myyntitulot. Myös investointitasoon on kiinnitetty erityistä huomiota. Lopputulos on se, että yleisistä kustannuspaineista huolimatta toimintakate on vuoden 2024 talousarviossa yli 500 000 euroa pienempi vuoden 2023 talousarvioon verrattuna.

Huomionarvoista on se, että vuoden 2024 talousarvioon vaikuttaa merkittävästi mm. Ki Oy Kunnantalon osakkeiden kirjanpidollisen tasearvon tarkistaminen, joka on tilintarkastajan ohjeiden mukaan välttämätöntä tehdä. Osakkeiden arvosta kirjataan alas talousarvioon 2024 tulosvaikutteisena menona 200 000 euroa. Näin joudumme toimimaan myös tulevina vuosina.

Talousarvio sisältää tuloveroprosentin noston 0,54 prosenttiyksiköllä, mikä merkitsee verotulojen kasvua 386 000 eurolla. Kangasniemellä tuloveroprosentin määrittelyn pohjalla on ollut vuoden 2023 veroprosentti eli 8,86 %. Se muodostui aiemman 21,5 prosentin perusteella, josta oli sote-uudistuksen yhteydessä vähennetty 12,64 %. Sama prosenttiosuus vähennettiin kaikista Manner-Suomen kunnista.

Vuoden 2024 verotuloihin vaikuttaa myös Suomen hallituksen esitys yleisen maapohjan kiinteistöveroprosentin alarajan korotus 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin. Vaikka lainsäädäntöä ei ole vielä vahvistettu, kunnat huomioivat maapohjan uuden kiinteistöveroprosentin ehdollisena vuoden 2024 talousarvion yhteydessä. Kangasniemen osalta uusi maapohjan kiinteistöveroprosentti on 1,37 %, jonka tulovaikutus on noin 160 000 euroa.

Verotuloennusteen mukaan Kangasniemen kunnan verotulot ovat vuonna 2024 yhteensä 12 185 000 euroa, kun vastaava luku oli vuoden 2023 talousarviossa 12 574 500 euroa. Valtionosuudet ovat puolestaan vuoden 2024 talousarviossa 1 528 132 euroa (vuonna 2023 talousarviossa 1 616 353 euroa). Toimintatuotot ovat vuoden 2024 osalta 3 247 561 euroa (Ta23 yhteensä 3 253 529 euroa) ja toimintakulut 15 618 641 euroa (Ta23 yhteensä 16 178 330 euroa). Toimintakate puolestaan vuonna 2024 on 12 371 081 euroa (Ta23 yhteensä 12 924 801 euroa) ja vuosikate 1 408 051 euroa (Ta23 1 347 052 euroa). Tilikauden 2024 tulokseksi muodostuu -308 605 euroa.

Nettoinvestoinnit ovat vuonna 2024 yhteensä 1 583 500 euroa. Suurimpia investointikohteita ovat Beckerin koulun ja Kalliolan päiväkodin rakennesaneeraukset, ICT-hankinnat sekä vesi- ja viemäriulaitoksen linjaverkoston saneeraukset. Lisäksi edelleen pyritään panostamaan mm. Karhuvuoden virkistys- ja vapaa-ajan alueen sekä Kiviniemen leirintäalueen kehittämiseen.

Kehittämistoiminnan osalta yhtenä painopisteenä on Te25 -uudistuksen valmistelu. Valtuuston aiemman päätöksen mukaisesti Kangasniemen kunta on mukana alueellisessa yhteistyössä, jossa seudullisten työllisyyspalveluiden järjestämisestä vastaisi 1.1.2025 alkaen sopimukseen perustuvana vastuukuntana Mikkelin kaupunki. Lisäksi kunta jatkaa aiempien päätösten mukaisesti tuulivoimarakentamista ohjaavan osayleiskaavan laatimista Huuhtimäen alueelle.

Kangasniemen kunnan väestömäärän väheneminen on uusimpien tilastojen valossa hidastunut. Vuoden 2023 syyskuun lopussa Kangasniemen nettomuutto oli Etelä-Savon maakuntaliiton ennakkotietojen mukaan positiivinen (+38 henkilöä), vaikka syntyneiden ja kuolleiden ero painoi kokonaisväestömuutoksen negatiiviseksi. Kangasniemen väkiluku oli 30.9.2023 ennakkotietojen mukaan 5131.

Väestökehitykseen vaikuttaa paitsi syntyvyyskehitys myös kunnan kokonaisvetovoima ja elinvoima, mihin on tulevanakin vuonna kiinnitettävä erityistä huomiota. Kangasniemen kunta tulee panostamaan vuonna 2024 suunnitelmalliseen digimarkkinointiin ja monikanavaiseen viestintään, mille antaa hyvän

pohjan vuonna 2023 tehty brändiuudistus. Lisäksi kunta jatkaa elinvoimatyötä mm. Kehitysalustoilla innovaatioita ja elinvoimaa Kangasniemelle -hankkeen turvin. Hankerahoitusta tullaan hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan myös muihin strategisesti keskeisiin kehittämiskohteisiin.

Yritysyhteistyössä on oleellista jatkaa tiivistä vuorovaikutusta elinkeinoelämän kanssa. Kunnan yleisen elävyyden ja houkuttelevuuden kannalta on tärkeää turvata myös paikalliselle tapahtumatuotannolle riittävät toimintaedellytykset, mikä liittyy mm. rantatorin infrastruktuurin, palvelujen ja viihtyisyyden kehittämiseen.

Myös hyvinvoinnin edistäminen edellyttää uudenlaista tarkastelua, strategista suunnittelua sekä kunnan ja hyvinvointialueen työnjaon täsmentämistä. Kuntastrategian mukaisesti hyvinvoinnin edistämiseksi kiinnitetään huomiota mm. kuntalaisten ja kesäasukkaiden osallistamiseen mm. palvelutuotannon uudistamisen yhteydessä.

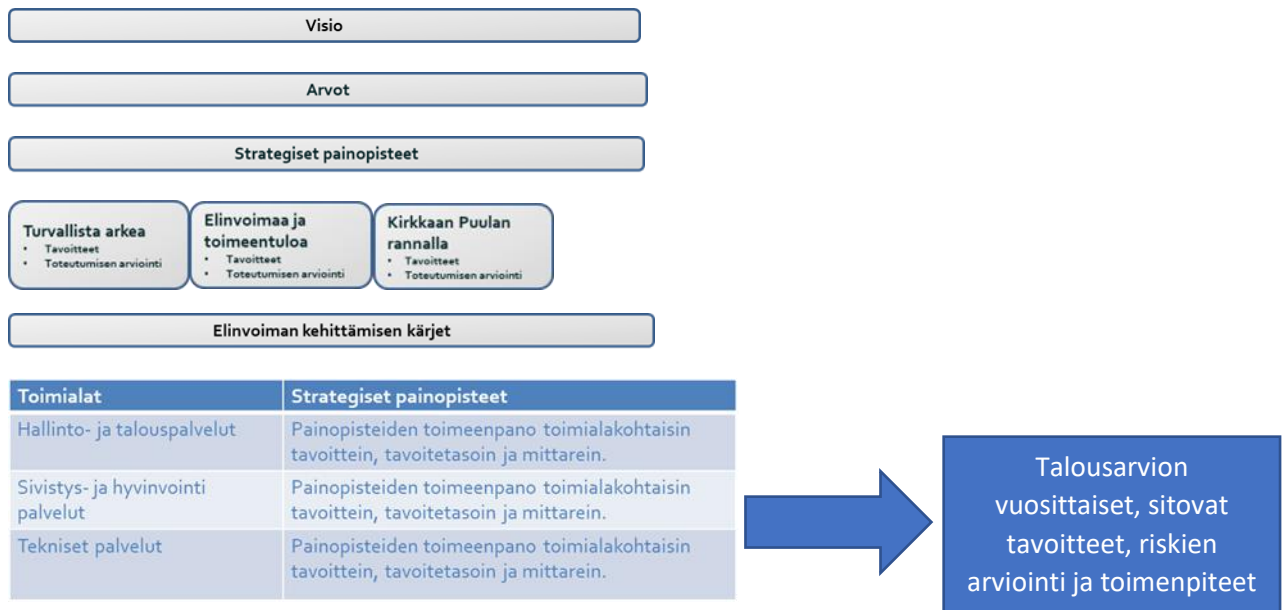
Kimmo Kainulainen

kunnanjohtaja

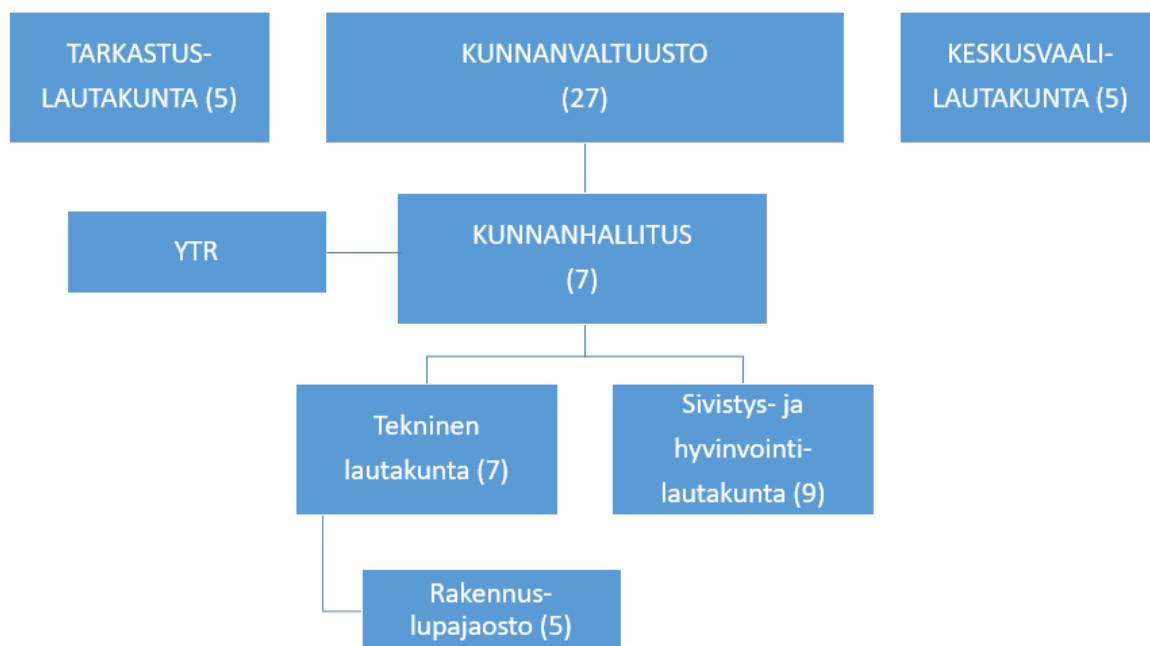
1.2 Kuntastrategia ja palveluorganisaatio

Kangasniemen kunnanvaltuuston 4.4.2022 § 23 hyväksymä uusi kuntastrategia on perustana talouden suunnittelulle ja tavoitteiden määrittelylle kuntalain edellyttämällä tavalla. Kukin hallintokunta on päivittänyt talousarviovuoden tavoitteensa strategian linjausten mukaisesti. Strategiassa on määritelty kunnan arvoja noudattelevat toimintalinjat ja päämäärät. Uuden strategian arvoja ovat avoimuus ja vuorovaikutteisuus, inhimillisuus ja asiakaslähtöisyys sekä uudistuvuus ja kehittyminen.

Kangasniemen strategian rakenne

Alla on Kangasniemen kunnan luottamustoimielinten palveluorganisaatio, joka perustuu kunnanvaltuuston 23.5.2022 hyväksymään hallintosääntöön. Päivitetty hallintosääntö on tullut voimaan 1.6.2022.

1.3 Talousarvion laadintaperusteet

1.3.1 Talousarvion sitovuustaso

Kunnanvaltuusto vahvistaa taloussuunnitelman ensimmäisen vuoden 2024 talousarviona sitovana noudatettavaksi ja taloussuunnitelmat vuosille 2025–2026 suuntaa antavina arvioina, jotka tarkentuvat talousarviovuosina. Talousarvion täytäntöönpano-ohje vahvistetaan talousarvion yhteydessä. Erillisiä käyttösuunnitelmia ei tehdä.

Talousarvio on valtuustoon nähden sitova seuraavilla talousarviokokonaisuuksilla:

- kunnanhallitus
- sivistyksen ja hyvinvoinnin toimiala
- tekninen toimiala
- tuloslaskelma
- investoinnit
- rahoituslaskelma

Kunnanvaltuusto päättää määrärahat ja tuloarviot sekä tavoitteet tehtäväalueittain. Investointimäärärahat myönnetään hankeryhmittäin. Talousarvio on kunnanvaltuustoon nähden sitova nettomääräisenä käyttötalouden ulkoisten erien osalta päävastuualueittain ja investointien osalta hankeryhmittäin. Rahoituslaskelman eristä pitkäaikaisten lainojen ja lyhytaikaisten lainojen yhteismäärän muutos ja antolainojen lisäys ovat valtuustoon nähden sitovia. Sitovuustasona

käyttötalouden menoihin ja tuloihin nähden on toimintakate (nettomenot). Henkilöstömenoja tai niiden säästöjä ei saa käyttää muiden menolajien katteeksi.

Määrärahojen riittävydestä, tuloarvioiden ja tavoitteiden toteutumisesta vastaavat

- tilivelvolliset luottamushenkilöt: kunnanhallituksen, lautakuntien, johtokuntien ja toimikuntien jäsenet
- tilivelvolliset viranhaltijat: kunnanjohtaja, talous- ja hankepäällikkö sekä palvelukeskusten johtajat

1.3.2 Tavoitteet ja mittarit

Talousarvioon kirjatut sanalliset tavoitteet perustuvat strategiaan. Tavoitteet ja mittaristo on laadittu palvelualueittain. Mittariston käyttäminen mahdollistaa konkreettisen toteutumisen seurannan.

1.3.3 Henkilöstömenot

Kunnan palkkakulut kasvavat vuonna 2024 ennusteen mukaan nettona 2,0 %. Palkkojen kokonaisennuste on 7 439 t€. Koko henkilöstökulujen kasvu on samoin 2,0 %. Henkilöstökuluissa on mukana kunnan osuus entisistä eläkemaksuperusteisesta maksusta, nykyisestä tasausmaksusta yhteensä 340 t€.

1.3.4 Verotulot

Kunnan tuloveroprosentiksi vuodelle 2024 on asetettu 9,4 %. Vuoden 2024 tuloveroprosentti ilmoitetaan aiemmasta poiketen kymmenyksen tarkkuudella. Näin ollen tuloveroprosenttiin tehtiin 0,54 %-yksikön korotus vuoden 2023 veroprosentin ollessa 8,86 %.

Kunnanvaltuusto on vahvistanut seuraavat kiinteistöveroprosentit vuodelle 2024:

- Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,00 %
- Vakituinen asuinrakennus	0,50 %
- Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,10 %
- Rakentamaton rakennuspaikka	2,00 %
- Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %

Kiinteistöveroprosentteihin ei tehty muutoksia talousarvion 2024 valmistelun yhteydessä. Maapohja on kuitenkin eriytetty yleisestä kiinteistöverolaista siten, että siihen sovelletaan omaa veroprosentin vaihteluväliä. Kunnassa tehdyn päätöksen mukaan maapohjaan sovelletaan 1,37 % verotusta siinä tapauksessa, että 17.11.2023 voimassa olevan kiinteistöverolain mukaan sovelletaan maapohjan osalta vähintään 1,30 %:n tasoa.

Verotulot on talousarvioon ennustettu pääsääntöisesti Kuntaliiton veroennusteiden mukaan seuraavasti:

Verotulot €	TP2022	TA2023	TAE2024
Kunnan tulovero	15 333 892	7 856 000	7 933 000
Kiinteistövero	2 084 560	2 064 500	2 303 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 152 127	2 654 000	1 949 000
Verotulot yhteensä	21 570 579	12 574 500	12 185 000

1.3.5 Valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Vaikka sote-kustannukset ja ns. sote-sidonnaiset valtionosuudet poistuivat kuntien taloudesta vuonna 2023, menneet sote-kustannukset vaikuttavat kuntien valtionosuuksiin myös vuoden 2023 jälkeen. Vuoden 2022 sote-kustannusten toteuma on ratkaissut kuntien tulevan valtionosuuspohjan, koska mahdollinen puuttuva raha leikataan vuodesta 2024 alkaen kuntien valtionosuuksista.

Kangasniemen vuoden 2024 valtionosuusennuste on viimeisimmin julkaistun arvion mukaan seuraava:

Valtionosuudet €	TP2022	TA2023	TAE2024
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tas.)	13 062 008	984 042	754 050
Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus	3 489 756		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	- 396 328	- 475 025	- 344 908
Verotulomenetyksen korvaus	3 697 177	1 107 336	1 118 990
Valtionosuudet ja verotulomenetyksen korvaukset yhteensä	19 852 613	1 616 353	1 528 132
Valtionosuudet €/asukas (31.12.2022/5155)	3 851	314	296

2. Käyttötalousosa

2.1. Valtuuston asettamat sitovat taloudelliset tavoitteet 2024 vastualueittain

	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00013104 KONSERNI- JA ELINKEINOPALVELUT 2023 -					
Toimintatuotot	497040	470356	-5 %	-26684	785313
Toimintakulut	-1086970	-936831	14 %	150139	-1649472
YHTEENSÄ	-589930	-466475	21 %	123455	-864159
00013304 HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT 2023 -					
Toimintatuotot	176000	116150	-34 %	-59850	221628
Toimintakulut	-2212752	-2179935	1 %	32817	-2290732
YHTEENSÄ	-2036752	-2063785	-1 %	-27033	-2069104
00013004 KUNNANHALLITUS 2023 -					
Toimintatuotot	673040	586506	-13 %	-86534	1917661
Toimintakulut	-3299722	-3116766	6 %	182956	-32208304
YHTEENSÄ	-2626682	-2530260	4 %	96422	-30290644
00030102 SIVLA/HALLINTO- JA LTK-PALVELUT 2021-					
Toimintatuotot	98500	163500	66 %	65000	191097
Toimintakulut	-920807	-900038	2 %	20769	-1201211
YHTEENSÄ	-822307	-736538	10 %	85769	-1010114
00030202 ALAKOULUT 2021-					
Toimintatuotot	16000	16000	0 %	0	24738
Toimintakulut	-2137408	-2199214	-3 %	-61806	-2068787
YHTEENSÄ	-2121408	-2183214	-3 %	-61806	-2044049
00030302 YLÄKOULU 2021-					
Toimintatuotot	0	0	0 %	0	8357
Toimintakulut	-1278137	-1224466	4 %	53671	-1334793
YHTEENSÄ	-1278137	-1224466	4 %	53671	-1326436
00030402 LUKIO 2021-					
Toimintatuotot	30000	30000	0 %	0	27505
Toimintakulut	-790657	-797950	-1 %	-7293	-677716
YHTEENSÄ	-760657	-767950	-1 %	-7293	-650211
00030502 VARHAISKASVATUS 2021-					
Toimintatuotot	267436	140000	-48 %	-127436	368546
Toimintakulut	-2392366	-2370565	1 %	21801	-1922842
YHTEENSÄ	-2124930	-2230565	-5 %	-105635	-1554296

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00030602 HYVINVOINTI JA VAPAA-AIKA 2021-					
Toimintatuotot	124278	141278	14 %	17000	161356
Toimintakulut	-1018210	-966751	5 %	51459	-964367
YHTEENSÄ	-893932	-825473	8 %	68459	-803011
00030002 SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT 2021-					
Toimintatuotot	536214	490778	-8 %	-45436	781599
Toimintakulut	-10889116	-10761597	1 %	127519	-10440290
YHTEENSÄ	-10352902	-10270819	1 %	82083	-9658691
00050102 TEKLA/HALLINTO- JA LTK-PALVELUT 2021-					
Toimintatuotot	70000	69000	-1 %	-1000	80250
Toimintakulut	-761292	-705740	7 %	55552	-661468
YHTEENSÄ	-691292	-636740	8 %	54552	-581218
Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00050202 RAKENNUS- JA ALUETEKNIikka 2021-					
Toimintatuotot	2608965	2699881	3 %	90916	2397526
Toimintakulut	-2737567	-2566508	6 %	171059	-2786842
YHTEENSÄ	-128602	133373	204 %	261975	-389316
Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00050302 RUOKA- JA PUHTAUSPALVELUT 2021-					
Toimintatuotot	1131624	1045308	-8 %	-86316	1006175
Toimintakulut	-1124092	-1115042	1 %	9050	-998169
YHTEENSÄ	7532	-69734	-1 026 %	-77266	8006
00050402 VESIHUOLTOLAITOS 2021-					
Toimintatuotot	791177	830636	5 %	39459	647432
Toimintakulut	-548594	-512796	7 %	35798	-507050
YHTEENSÄ	242583	317839	31 %	75256	140382
Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00050002 TEKNISET PALVELUT 2021-					
Toimintatuotot	4601766	4644825	1 %	43059	4131382
Toimintakulut	-5171545	-4960087	4 %	271458	-4953529
YHTEENSÄ	-569779	-315262	4 %	314517	-822147
00000005 KANGASNIEMEN KUNTA 2023 -					
Toimintatuotot	6652794	6610740	-1 %	-42054	7628617
Toimintakulut	-19577595	-18994820	3 %	582775	-47783760
YHTEENSÄ	-12924801	-12384081	4 %	540720	-40155143

2.2. Hallintokuntien talousarviot ja tulokortit

2.2.1 Hallinto- ja talouspalvelut

TOIMINNALLISET VALTUUSTOTASON TAVOITTEET VASTUUALUEITTAIN KUNNANHALLITUS

Tehtävän nimi:

KONSERNI- JA ELINKEINOPALVELUT

Vastuhenkilö: kunnanjohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus

Elinkeinopalvelujen tavoitteena on paikallisen elinkeinoelämän toimintaedellytysten turvaaminen ja kehittäminen. Elinkeinopalvelujen yleistavoitteisiin liittyvät yritysten tukeminen ja neuvontapalvelun kehittäminen, kuntamarkkinoinnin uudistaminen sekä matkailun ja tapahtumatuotannon edistäminen.

Toiminnan painopisteitä ovat

- aloittavien yritysten neuvontapalvelut ja yritysten omistajanvaihdoksen tukeminen
- elinkeinotoimintaa ja kunnan elinvoimaa edistävien hankkeiden suunnittelu ja toteutus
- yritysten työvoiman saatavuuden turvaaminen
- luontoon ja kulttuuriin perustuvien tapahtumien ja aktiviteettien kehittäminen
- uusien matkailun palvelukokonaisuuksien suunnittelu ja toteutus
- kuntabrändin ja sen markkinoinnin uudistaminen
- korkeakoulu- ja oppilaitosyhteistyön kehittäminen
- paikallisten yritysten ja kunnan vuorovaikutuksen edistäminen.

Yleisenä tavoitteena on uusien yrittäjien houkuttelu alueelle sekä uusien yrittäjien ja työpaikkojen määrän kasvu ja kunnan kokonaisvetovoiman lisääminen.

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.1 Olemme yritysten vahva ja haluttu kumppani. Tuemme tarpeen vaatiessa yritysten kasvua ja innovaatiotoimintaa.	Kunnan henkilöstön säännöllisten yritysvierailujen toteutus. Vähintään kolmen yritystapahtuman toteutus yhteistyössä kunnan kanssa Yritysten kasvun ja innovaatiotoiminnan tukeminen tarvittaessa hankkeiden ja oppilaitosyhteistyön avulla. Tavoite: vähintään yksi hanke käynnissä	
2.2 Tarjoamme yrityksille neuvontaa asiakaslähtöisesti alueellisen yhteistyöverkoston puitteissa niin omistajavaihdoksissa, yrityksen perustamisessa kuin muissa yrittäjän arjen haasteissa	Yhteistyö Mikkelin seudun uusyrittäjäkeskuksen kanssa Tavoite: vähintään 12 uutta yritystä perustettu	

2.3 Pidämme yritysten tarpeiden tunnistamista ensiarvoisen tärkeänä kunnan kehittämisen kannalta. Ylläpidämme säännöllistä vuoropuhelua yrittäjien ja kunnan välillä.	Kunnan ja yritysten yhteisten keskustelutilaisuuksien järjestäminen säännöllisesti (vähintään kerran kuukaudessa yhteiset aamukahvit) Kehitysalustoilla innovaatioita ja elinvoimaa Kangasniemelle -hankkeen tavoitteiden toteuttaminen yhteistyössä paikallisten yritysten kanssa	
2.4 Valmistaudumme työvoimapalveluiden siirtoon kunnille. Kehitämme uusia kustannustehokkaita työllisyydenhoidon malleja yhteistyössä paikallisten yritysten, järjestöjen ja alueellisen kumppaniverkoston kanssa.	TE25 –uudistuksen valmistelu yhteistyössä perustettavan työvoimapalvelualueen jäsenkuntien kanssa. Palvelusuunnitelman täsmentäminen siten, että Kangasniemen edut turvataan kustannustehokkaan työllisyyden hoidon osalta. Tavoite: Kangasniemi on aktiivisena toimijana mukana TE25 –uudistuksen valmisteluhankkeessa Paikallisten yritysten rekrytoinnin tukeminen Kehitysalustoilla innovaatioita ja elinvoimaa Kangasniemelle –hankkeen tavoitteiden mukaisesti. Tavoite: Yritysten rekrytoinnin tukeminen oppilaitosyhteistyön ja yhteismarkkinoinnin avulla	
2.5 Hyödynnämme mahdollisimman monipuolisesti paikallisia yrityksiä kunnan palvelutuotannossa, hankinnoissa sekä kehittämistoiminnassa.	Hankintoja ohjataan kriteereillä, jotka mahdollistavat pienten paikallisten yritysten osallistumista kilpailutuksiin. Kriteereissä huomioidaan lain ja hankintasääntöjen vaatimukset.	
2.6 Etsimme toimintamalleja, joiden avulla tuetaan paikallisten tuotteiden ja palvelujen tunnettuutta.	Toimintamalleja kehitetään yhteistyössä paikallisen yritysverkoston kanssa sekä Kehitysalustoilla innovaatioita ja elinvoimaa Kangasniemelle -hankkeen avulla. Paikallisten tuotteiden esille nostaminen huomioidaan kunnan digimarkkinoinnissa ja monikanavaisessa viestinnässä. Tavoite: 2 uutta markkinoinnin toimintamallia	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.1 Tarjoamme houkuttelevia tontteja ja luonnonläheisiä asumisratkaisuja, ja tuomme niitä aktiivisesti esille kuntamarkkinoinnissa	Vähintään yhden tonttikampanjan toteutus osana kuntamarkkinointia	
3.4 Luomme uusia palvelumalleja monipaikkaisuuden ja etätyön mahdollistamiseksi.	Kehitysalustoilla innovaatioita ja elinvoimaa Kangasniemelle -hankkeen toteutus Tavoite: yksi uusi palvelumalli	

3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteiden toteutumisen seuranta	
3.8 Huomiomme kunnan omassa toiminnassa luonnon monimuotoisuuden merkityksen paitsi luonnon itseisarvon näkökulmasta myös virkistystoiminnan ja alueen vetovoiman kannalta.	Luonnon monimuotoisuuden huomiointi eri toimialojen päätöksenteossa mm. Vapaa-ajan palvelujen kehittämisen yhteydessä ja kaavoituksessa Tavoite: Karhuvuoren virkistys- ja vapaa-ajan alueen kehittäminen investointisuunnitelman mukaisesti	
3.10 Kehitämme omaleimaisia ja vetovoimaisia luontoon ja kulttuurin perustuvia aktiviteetteja, tapahtumia sekä elämyspalveluja yhteistyössä matkailuyritysten ja muiden sidosryhmien kanssa.	Kehitysalustoilla innovaatioita ja elinvoimaa Kangasniemelle hankkeen tavoitteiden toteuttaminen Karhuvuoren virkistysalueen palvelujen kehittäminen yhteistyössä paikallisten palveluyritysten ja muiden sidosryhmien kanssa Tavoite: kyselyjen ja yhteisten työpajojen toteuttaminen Karhuvuoren alueen kehittämiseksi	
3.11 Panostamme kuntamarkkinoinnissa digitaaliseen ja monikanavaiseen viestintään sekä omaleimaiseen sisällön tuotantoon.	Digimarkkinointisuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen Tavoite: vähintään 1 hanke käynnissä, jolla asiaa edistetään Kunnan digitaalisen näkyvyyden seurannan kehittäminen osana kuntamarkkinointia	
3.12 Kirkastamme kunnan brändityötä ja markkinointisuunnitelmaa.	Uuden kuntabrändin ja sen visuaalisen ilmeen laaja-alainen jalkauttaminen kunnan toimialojen sekä myös paikallisten yritysten, järjestöjen ja muiden sidosryhmien viestintään. Markkinointisuunnitelman teemoitus vuosikellon mukaisesti kohderyhmäajattelun mukaisesti Tavoite: kohderyhmäkohtaisen digimarkkinointisuunnitelman laatiminen ja toteuttaminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Elinkeinojen ja kunnan elinvoiman kehittämisen riippuvuus hankerahoituksen saatavuudesta.
Muuttoliike ja ikääntyvä väestörakenne.
Yritysten työvoiman saatavuus.
Kunnan elinkeinotoimen resurssien rajallisuus.
Kansallisten ja kansainvälisten suhdanteiden vaikutus yleiseen talouskehitykseen; inflaation, korkotason ym. vaikutukset yritysten toimintaedellytyksiin

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00013104 KONSERNI- JA ELINKEINOPALVELUT 2023 -					
Toimintatuotot	497040	470356	-5 %	-26684	785313
Toimintakulut	-1131327	-977163	14 %	154164	-1709301
YHTEENSÄ	-634287	-506807	20 %	127480	-923987

Tehtävän nimi:

HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT

Vastuhenkilö: Hallintojohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus

Hallinto- ja talouspalvelut tuottavat keskitetysti kunnan hallinto- ja henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, tietohallintopalvelut sekä työllisyyspalvelut, sekä asiantuntijapalveluita eri hallintokunnille päätöksenteon tueksi sekä vastaa kunnanhallituksen ja -valtuuston kokousten valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.1 Panostamme ennalta ehkäisevässä terveyden edistämisessä kunnan ja uuden hyvinvointialueen yhteistyöhön ja yhteisten palvelumallien kehittämiseen	Hyvinvointialueen ja kunnan välisen yhteistyön kehittäminen ja järjestöjen työllistämisedellytysten turvaaminen hyvinvointialueen otettua vastuun kuntouttavasta työtoiminnasta.	
1.4 Huolehdimme yhdistysten ja järjestöjen toimintaedellytyksistä. Tuemme ja arvostamme vapaaehtoistyötä. Kannustamme omaehtoiseen ja asukaslähtöiseen kunnan kehittämiseen	Panostamme kunnan sähköisten palveluiden kehittämiseen kuntalaisille.	
1.5 Kehitämme Kangasniemeä ikäystävällisenä kuntana yhteistyössä uuden hyvinvointialueen kanssa.	Vanhus- ja vammaisneuvoston aktiivisen toiminnan tukeminen.	
1.7 Pidämme huolta siitä, että Kangasniemen lukio on ajanmukainen houkutteleva oppilaitos, joka kehittyy edelleen.	Tietohallintopalvelut huolehtivat siitä, että lukiolla on käytettävissä ajanmukaiset ICT-laitteet ja niiden määrä on riittävä.	
1.8 Edistämme vuorovaikutteista, avointa ja keskustelevaa toiminta- ja johtamiskulttuuria. Huolehdimme kunnan työyhteisön hyvinvoinnista, kehitämme ja tuemme työyhteisötaitoja sekä panostamme henkilöstön yhdenvertaisuuteen.	Kunta on arvostettu ja tavoiteltu työnantaja. Kunnan henkilöstöjohtamisessa ja työsuojelussa korostuvat työyhteisötaidot, työntekijätaidot ja esimiestaidot. Toteutamme uuden henkilöstön Intran tiedottamiseen ja jatkamme perehdyttämisen kehittämistä turvataksemme yhdenvertaisen tiedonsaannin jokaiselle kunnan työntekijälle.	

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.1 Olemme yritysten vahva ja haluttu kumppani. Tuemme tarpeen vaatiessa yritysten kasvua ja innovaatiotoimintaa.	Työllisyyspalveluiden toiminnan kehittäminen vastaamaan yritysten työvoiman saatavuuden tarpeita.	
2.4 Valmistaudumme työvoimapalveluiden siirtoon kunnille. Kehitämme uusia kustannustehokkaita työllisyydenhoidon malleja yhteistyössä paikallisten yritysten, järjestöjen ja alueellisen kumppaniverkoston kanssa.	Työllisyyspalveluiden kehittäminen vastaamaan tulevaa kunnille siirtyvää järjestämisvastuuta. Vahva yhteistyö eri toimijoiden kanssa.	
2.5 Hyödynnämme mahdollisimman monipuolisesti paikallisia yrityksiä kunnan palvelutuotannossa, hankinnoissa sekä kehittämistoiminnassa.	Hankintoja ohjataan kriteereillä, jotka mahdollistavat pienten paikallisten yritysten osallistumista kilpailutuksiin. Kriteereissä huomioidaan lain ja hankintasääntöjen vaatimukset.	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuin ympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.4 Luomme uusia palvelumalleja monipaikkaisuuden ja etätöyden mahdollistamiseksi.	Kunta tukee edelleen Laajakaistahankkeen toteutumista. Langaton vierailijaverkkohankkeen toteutusta jatketaan kunnan kiinteistöihin keskustan alueella.	
3.6 Vahvistamme kunnan kokonaisvetovoimaa ja ylläpidämme kuntatalouden tasapainoa.	Talouspalvelut vastaavat siitä, että kuntatalouden tasapainon edellyttämät tehokkaat taloushallintoprosessit ja järjestelmät edustavat kehityksen kärkeä ja mahdollistavat tarkan, läpinäkyvän ja ajantasaisen talouden seurannan kustannustehokkaasti.	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Tietohallintopalveluiden tietomurrot sekä laiminlyönnit tietosuojan osalta.

Järjestämisvastuun muutokset hyvinvointialueen ja työllisyydenhoidon osalta eivät toteudu kunnan edun mukaisesti.

Henkilöstövahinko, jossa jaksaminen tai työkyky vaarantuu.

Työhyvinvoinnin tai työsuojelun laiminlyönti.

Taloushallinnon kasvavat järjestelmäkustannukset ja raportointivelvoitteiden lisääntyminen.

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00013304 HALLINTO- JA TALOUSPALVELUT 2023 -					
Toimintatuotot	1017774	1004781	-1 %	-12993	1019604
Toimintakulut	-2385607	-2355973	1 %	29634	-2412540
YHTEENSÄ	-1367833	-1351192	1 %	16641	-1392936

KUNNANHALLITUS 2024					
sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2024	Talousarvio 2023	Ero	Ero-%	Tilinpäätös 2022
Täydet valtiolta saadut korvaukset	0	0	0	0 %	35519
Muut suoritteiden myyntituotot	1255631	1007774	247857	25 %	953578
Myyntituotot	1255631	1007774	247857	25 %	989098
Tuet ja avustukset	157506	297040	-139534	-47 %	1122495
Asuntojen vuokrat	62000	60000	2000	3 %	61501
Muut toimintatuotot	0	150000	-150000	-100 %	542543
Muut toimintatuotot	62000	210000	-148000	-70 %	604044
TOIMINTATUOTOT	1475137	1514814	-39677	-3 %	2715637
Palkat ja palkkiot	-1092374	-1107816	15442	1 %	-1160701
Eläkekulut	-230300	-228546	-1754	-1 %	-660807
Muut henkilösivukulut	-38561	-34150	-4411	-13 %	-90395
Henkilösivukulut	-268861	-262696	-6165	-2 %	-751202
Henkilöstökorvaukset	0	0	0	0 %	1876
Henkilöstökulut	-1361235	-1370512	9277	1 %	-1910026
Asiakaspalvelujen ostot	-236100	-255429	19329	8 %	-28137042
Muiden palveluiden ostot	-1075390	-1111273	35883	3 %	-1649771
Palvelujen ostot	-1311490	-1366702	55212	4 %	-29786813
Ostot tilikauden aikana	-35300	-42991	7691	18 %	-78290
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35300	-42991	7691	18 %	-78290
Avustukset kotitalouksille	-17500	-17500	0	0 %	-11451
Avustukset yhteisöille	-252500	-326500	74000	23 %	-326103
Avustukset liikelaitoksille	0	0	0	0 %	-4317
Avustukset	-270000	-344000	74000	22 %	-341871
Vuokrat	-322511	-359429	36918	10 %	-228457
Muut toimintakulut	-32600	-33300	700	2 %	-44485
Muut toimintakulut	-355111	-392729	37618	10 %	-272942
TOIMINTAKULUT	-3333136	-3516934	183798	5 %	-32389941
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-1857999	-2002120	144121	7 %	-29674304

2.2.2 Sivistystoimen palvelut

TOIMINNALLISET VALTUUSTOTASON TAVOITTEET VASTUUALUEITTAIN SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT

Tehtävän nimi:

SIVISTYS/ HALLINTO- JA LAUTAKUNTAPALVELUT

Vastuuhenkilö: Sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Sivistys- ja hyvinvointitoimen hallinto ohjaa toimialaa kohti kuntastrategiassa määriteltyjä tavoitteita. Tavoitteena on tuottaa sivistys- ja vapaa-ajan palveluita kustannustehokkaasti sekä edistää niiden avulla kuntalaisten hyvinvointia. Hallinto- ja lautakuntapalveluiden osalta pääpaino on kuntalaisten hyvinvointiin liittyvien suunnitelmien työstämisessä ja seurannassa sekä yhteistyökumppanien toiminnan toteutumisen seurannassa.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.1 Panostamme ennalta ehkäisevässä terveyden edistämässä kunnan ja uuden hyvinvointialueen yhteistyöhön ja yhteisten palvelumallien kehittämiseen	Toimialan edustajat osallistuvat hyvinvointialueen terveyttä edistävien toimielimien toimintaan ja yhteensovittavat maakunnallisia tavoitteita kunnan eri suunnitelmiin. Kunnallisten ja maakunnallisten hyvinvointisuunnitelmien tavoitteiden yhteensovittaminen on osoitettavissa konkreettisesti kunnan suunnitelmissa.	
1.2 Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin	Toimialan valmiussuunnitelma ja sen yksikkökohtaiset alasuunnitelmat päivitetään vuoden 2024 aikana.	
1.3 Tuemme lähiyhteisöllisyyttä ja ehkäisemme yksinäisyyttä sekä syrjäytymistä. Edistämme kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden sekä kyläyhteisöjen osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.	Edistämme kuntalaisten keskinäistä yhteistyötä ja osallisuutta ottamalla siihen liittyviä konkreettisia tavoitteita hyvinvointisuunnitelmaan.	
1.4 Huolehdimme yhdistysten ja järjestöjen toimintaedellytyksistä. Tuemme ja arvostamme vapaaehtoistyötä. Kannustamme omaehtoiseen ja asukaslähtöiseen kunnan kehittämiseen	Järjestöjä tuetaan sivistys- ja hyvinvointilautakunnan myöntämin avustuksin. Järjestöavustuksiin kohdenneet varat käytetään kokonaisuudessaan.	
1.5 Kehitämme Kangasniemeä ikäystävällisenä kuntana yhteistyössä uuden hyvinvointialueen kanssa.	Ikääntyvän väestön uusi suunnitelma otetaan käyttöön ja arvioidaan suunnitelman toteutumista.	
1.7 Pidämme huolta siitä, että Kangasniemen lukio on ajanmukainen houkutteleva oppilaitos, joka kehittyy edelleen.	Lukion toimintaedellytyksiä sekä vetovoimaisuutta pyritään lisäämään toimintoja kehittämällä sekä aktiivisella markkinoinnilla.	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.6 Vahvistamme kunnan kokonaisvetovoimaa ja ylläpidämme kuntatalouden tasapainoa.	Sivistys- ja hyvinvointitoimen hallinto huolehtii palveluverkon vuosittaisesta seurannasta. Palveluverkkoa tarkastellaan ja kehitetään suhteessa palvelujen tarpeeseen. Asia todentuu lautakunnan päätöksenteossa.	
3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Sivistys- ja hyvinvointitoimen hallinnossa kiinnitetään huomiota ilmasto-ohjelman edellyttämiin toimenpiteisiin. Hallinnossa mahdollistetaan osittainen etätyö ja suositetaan etäkokouksia ja -koulutuksia muille paikkakunnille matkustamisen sijasta. Asia todentuu matkalaskutuksessa.	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Kansainvälisen tilanteen kiristyminen siten, että toiminnan painopisteitä joudutaan muuttamaan akuutisti eikä suunnitelmien yksilöityjä tavoitteita ole mahdollista saavuttaa. Virus pandemian paheneminen niin, että toimintaa ei voida järjestää normaalilla tavalla

Sivistys- ja hyvinvointi/Hallinto- ja lautakuntapalvelut				
Suoritteet/tunnusluvut	TP2022	TA2023	TAE24	Muutos TA23/24
Seutuopiston opetustunnit	3989	4800	4800	0
Musiikkiopiston oppilaat	45	50	46	-4
Avustukset yhteisöille, €	63020	40000	40000	0

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00030102 SIVLA/HALLINTO- JA LTK-PALVELUT 2021-					
Toimintatuotot	98500	176500	66 %	78000	191097
Toimintakulut	-1005570	-1009750	0 %	-4180	-1238276
YHTEENSÄ	-907070	-833250	7 %	73820	-1047179

Tehtävän nimi:

VARHAISKASVATUS

Vastuhenkilö:

Varhaiskasvatusjohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Varhaiskasvatuksen keskeinen tehtävä on kehittää kunnan toteuttamaa varhaiskasvatusta huomioiden varhaiskasvatussuunnitelma sekä kuntastrategian mukaiset tavoitteet lapsiperheiden palveluiden järjestämisessä sekä kirkonkylällä että haja-asutusalueella. Varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja ryhmäperhepäiväkodissa.

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen tarkoituksena on tukea lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista sekä edistää hyvinvointia.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.1. Panostamme ennalta ehkäisevässä terveyden edistämisessä kunnan ja uuden hyvinvointialueen yhteistyöhön ja yhteisten palvelumallien kehittämiseen	Varhaiskasvatus tekee aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen toimijoiden kanssa, yhteisiä toimintamalleja kehittäen. Varhaiskasvatus järjestää yhteistyössä Eloisan kanssa koulutustilaisuuden varhaiskasvatuksen henkilökunnalle lapsiperheiden tuen saannin edistämiseksi.	
1.2. Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin.	Pelastussuunnitelmat pidetään ajan tasalla kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä ja ne käydään henkilökunnan kanssa läpi. Työntekijät todentavat tutustuneensa yksikkönsä pelastussuunnitelmaan allekirjoittamalla suunnitelman. Kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä järjestetään poistumisharjoitukset.	
1.3. Tuemme lähiyhteisöllisyyttä ja ehkäisemme yksinäisyyttä sekä syrjäytymistä. Edistämme kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden sekä kyläyhteisöjen osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia	Varhaiskasvatus järjestää perhekahvila-toimintaa lapsiperheille yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Varhaiskasvatus toteuttaa perhekahvilassa kaikille avoimen keskustelutilaisuuden varhaiskasvatuksen toiminnasta ja varhaiskasvatukseen hakemisesta kevät- ja syyskauden alussa. Tilaisuudessa kuullaan ja kerätään lapsiperheiden toiveita.	
1.8. Edistämme vuorovaikutteista, avointa ja keskustelevaa toiminta- ja johtamiskulttuuria. Huolehdimme kunnan työyhteisön hyvinvoinnista, kehitämme ja tuemme työyhteisötaitoja sekä panostamme henkilöstön yhdenvertaisuuteen	Varhaiskasvatuksen esihenkilöt järjestävät kolme kertaa kevät- ja syyskaudella "kuulumisvartit" kaikkien lapsiryhmien tiiminvetäjien kanssa.	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.7. Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä.	Kaikissa varhaiskasvatussyksiköissä toimii kierrätysvastaava, joka huolehtii ja opastaa muuta henkilökuntaa kierrätykseen liittyvissä asioissa ja viestii esihenkilölle mahdollisista puutteista kierrätyksessä.	
3.8. Huuomiomme kunnan omassa toiminnassa luonnon monimuotoisuuden merkityksen paitsi luonnon itseisarvon näkökulmasta myös	Kaikki varhaiskasvatusryhmät toteuttavat retkiä lähiluontoon vähintään kerran kuukaudessa. Lähiluonnon tarjoamia ulkoilu- ja liikuntamahdollisuuksia hyödynnetään monipuolisesti ympäri vuoden.	

virkestystoiminnan ja alueen vetovoiman kannalta		
3.11. Panostamme kuntamarkkinoinnissa digitaaliseen ja monikanavaiseen viestintään sekä omaleimaiseen sisällön tuotantoon.	Varhaiskasvatus näkyy ja viestii positiivisesti ulospäin sosiaalisessa mediassa. Yhteistyössä henkilökunnan kanssa kehitetään varhaiskasvatuksen näkyvyyttä ja aktiivista viestintää. Varhaiskasvatus ottaa käyttöönsä vähintään yhden sosiaalisen median viestintäkanavan, perehtyen ja sitoutuen tietoturvalliseen viestintään.	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Henkilöstöressurssien vaihtelut.

Varhaiskasvatus 2024				
Suoritteet/tunnusluvut	TP2022	TA2023	TAE24	Muutos TA23/24
Läsnäolopäivät, kokopäiväiset				
Päiväkodit	13983	14000	17670	3670
Perhepäivähoito	2139	2300	2470	170
Läsnäolopäivät, osapäiväiset				
Päiväkodit	7087	6500	6650	150
Perhepäivähoito	343	800	570	-230
Kunnassa 0-6 v lapsia 31.10.23	195	190	165	-25
Lapsia hoitoaikaperusteinen	167	165	144	-21
Lapsia subjektiivinen oikeus	0	0	0	0
Lapsia yht.	167	165	144	-21
Lapset/kotihoidon tuki	23	20	18	-2
Lapset/yks. hoidon tuki	0	0	1	1
Joustava/osittainen tuki	6	5	7	2
Toimintakate/lapsi	12056	16018		

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00030502 VARHAISKASVATUS 2021-					
Toimintatuotot	267436	140000	-48 %	-127436	368546
Toimintakulut	-2910376	-2926491	-1 %	-16115	-2381976
YHTEENSÄ	-2642940	-2786491	-5 %	-143551	-2013430

Tehtävän nimi:
Opetus/Alakoulut

Vastuhenkilöt: alakoulujen rehtori

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Alakouluissa toteutetaan tasalaatuisesti opetussuunnitelman mukaista opetusta sekä kyläkouluissa että kirkonkylän kouluissa. Erityisen tuen toteuttamiseksi kaikissa kouluissa järjestetään laaja-alaista erityisopetusta. Luokkamuotoista erityisopetusta järjestetään Beckerin koulussa. Alaluokkien oppilaille tarjotaan iltapäivätoimintaa niissä kouluissa, joissa hakijoita on riittävästi, ja kaikilla kouluilla pyritään järjestämään kerhotoimintaa koulupäivien yhteydessä. Alakoulujen oppilashuoltotyö järjestetään yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.1 Panostamme ennalta ehkäisevässä terveyden edistämisessä kunnan ja uuden hyvinvointialueen yhteistyöhön ja yhteisten palvelumallien kehittämiseen	Alakouluissa edistetään liikunnallisuutta ja tuetaan yhdessä tekemistä yhteistyössä hyvinvointialueen oppilashuollon henkilöstön kanssa. Alakoulut toteuttavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyen vuonna 2024 liikuntahaasteen, johon osallistuvien lapsien ja aikuisten määrä sekä liikkeiden määrä tilastoidaan.	
1.2 Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin	Alakouluissa rakennetaan luottamusta eri toimijaryhmien välille kaikissa vuorovaikutustilanteissa, jotta toiminta myös häiriötilanteissa sujuisi jouhevasti. Lukuvuosikyselyä päivitetään mittaamaan, miten luottamuksen rakentaminen on onnistunut.	
1.3 Tuemme lähiyhteisöllisyyttä ja ehkäisemme yksinäisyyttä sekä syrjäytymistä. Edistämme kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden sekä kyläyhteisöjen osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.	Alakouluissa aloitetaan yhteisöllisyyttä tukeva ikäihmisen osallistaminen koulujen toimintaan. Oppilaiden osalta oppilasagenttitoiminta eri luokka-asteiden välillä jatkuu. Ikäihmisten osallistaminen koulun toimintaan ja oppilasagenttitoiminta kirjataan koulujen lukuvuosisuunnitelmiin ja toiminta raportoidaan lukuvuosikertomuksessa.	
1.6 Varmistamme, että jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus ja rauha kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen laadukkaassa koulu- ja varhaiskasvatusympäristössä.	Alakouluissa pyritään laadukkaaseen ja innostavaan perusopetukseen. Oppilaiden saattamiseen yli nivelvaiheiden kiinnitetään erityistä huomiota. Koulujen toimintaa arvioivia lukuvuosikyselyitä päivitetään siten, että opetuksen innostavuuteen ja nivelvaiheisiin kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota.	
1.8 Edistämme vuorovaikutteista, avointa ja keskustelevaa toiminta- ja johtamiskulttuuria. Huolehdimme kunnan työyhteisön hyvinvoinnista, kehitämme ja tuemme työyhteisötaitoja sekä panostamme henkilöstön yhdenvertaisuuteen.	Toimintakulttuurin kehittämisessä kiinnitetään huomiota luottamuksen rakentamiseen esimerkiksi kiireettömyyteen pyrkimällä. Asia todentuu työhyvinvointikyselyissä.	

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.3 Pidämme yritysten tarpeiden tunnistamista ensiarvoisen tärkeänä kunnan kehittämisen kannalta. Ylläpidämme säännöllistä vuoropuhelua yrittäjien ja kunnan välillä.	Alakouluissa luodaan yhteyksiä paikallisiin yrityksiin. Asia kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Alakouluissa kiinnitetään huomiota ruokahävikin määrän vähentämiseen osana ilmasto-ohjelmaa. Asia ja toimenpiteet kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Koronavirusepidemian jatkumisen aiheuttamat vaikutukset kouluyhteisöjen hyvinvointiin, tilojen riittävyyteen liittyvät kysymykset etenkin Kalliolan koulussa.

Alakoulut 2024				
Suoritteet/tunnusluvut	TP2022	TA2023	TAE24	Muutos TA23/24
Oppilaat/alakoulut	296	283	278	-5
josta esioppilaat	33	33	35	2
toimintakate/oppilas	9637	10126		
Tuntikehys	577	556	639	83
Keskimääräinen ryhmäkoko		16,69	16,05	-0,64

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00030202 ALAKOULUT 2021-					
Toimintatuotot	16000	16000	0%	0	24738
Toimintakulut	-2904251	-2882055	1%	22196	-2877527
YHTEENSÄ	-2888251	-2866055	1%	22196	-2852788

Opetus/Yläkoulu

Vastuuhenkilöt: lukion- ja yläkoulun rehtori

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Kankaisten koulussa järjestetään perusopetuksen vuosiluokkien 7. - 9. opetussuunnitelman mukaista opetusta. Yleisopetuksen lisäksi Kankaisten koulussa järjestetään laaja-alaista erityisopetusta sekä luokkamuotoista erityisopetusta. Opinto-ohjauksella pyritään löytämään kullekin koulunsa päättävälle nuorelle sopiva jatko-opiskelupaikka toisen asteen koulutuksessa. Kankaisten koulussa järjestetään koulupäivien yhteydessä kerhotoimintaa. Yläkoulun oppilashuoltotyö järjestetään yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.1 Panostamme ennalta ehkäisevässä terveyden edistämisessä kunnan ja uuden hyvinvointialueen yhteistyöhön ja yhteisten palvelumallien kehittämiseen	Terveyden edistämiseen liittyviä asioita mitataan kouluviihtyvyyksikyselyssä ja valtakunnallisella kouluterveyskyselyllä. Konkreettisenä esimerkkinä kunnan ulkopuolisten tukijaksojen määrän väheneminen.	
1.2 Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin	Palo- ja turvallisuusharjoitusten toteutuminen todetaan lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä.	
1.6 Varmistamme, että jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus ja rauha kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen laadukkaassa koulu- ja varhaiskasvatusympäristössä.	Kouluissa järjestetään säännöllisesti terveys- ja turvallisuustarkastukset. Opintojen edistymistä sekä perusopetuksesta valmistumista seurataan.	

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.3 Pidämme yritysten tarpeiden tunnistamista ensiarvoisen tärkeänä kunnan kehittämisen kannalta. Ylläpidämme säännöllistä vuoropuhelua yrittäjien ja kunnan välillä.	Koulussa järjestetään yrittäjien ja vierailijoiden käyntejä oppitunneilla. Yrittäjyyteen ja taloustaitoon liittyviä valinnaiskursseja toteutetaan valintojen perusteella.	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Kestävän kehityksen periaatteiden, kierrätyksen ja lajittelun toteuttaminen opetuksessa. Kimppakyyditykset työmatkoilla sekä siirtymiset oppitunneille lihasvoimin.	
3.10 Kehitämme omaleimaisia ja vetovoimaisia luontoon ja kulttuurin perustuvia aktiviteetteja, tapahtumia sekä elämyspalveluja yhteistyössä matkailuyritysten ja muiden sidosryhmien kanssa.	Hyvinvointi- ja liikuntatapahtumat koulupäivinä, kuten frisbeegolf-turnaukset, kalastuspäivät ja opintoretket metsä- ja muussa luontoympäristössä.	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Opiskeluhuollon ja sosiaalitoimen henkilöitä ei resursoida riittävästi Kangasniemelle uudella hyvinvointialueella. Kunnan teknisen toimen henkilöstö ei osallistu kouluyksiköiden henkilöstön

turvakävelykierroksille. Rehtorilla eikä opetushenkilöstöllä ole kulkuoikeutta talotekniikan ohjaustiloihin ja veden katkaisuun.

Yläkoulu 2024				
Suoritteet/tunnusluvut	TP2022	TA2023	TAE24	Muutos TA23/24
Oppilaat/yläkoulu	156	137	149	
Toimintakate/oppilas	13302	14825	14020	
Tuntikehys/vvvt	11500		11500	
Kuljetusoppilaat	87	79	78	
Vieraskuntalaiset	0	0	0	

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00030302 YLÄKOULU 2021-					
Toimintatuotot	0	0	0%	0	8357
Toimintakulut	-2030985	-1932686	5%	98299	-2083534
YHTEENSÄ	-2030985	-1932686	5%	98299	-2075177

Opetus/Lukio

Vastuhenkilöt: lukion- ja yläkoulun rehtori

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Kangasniemen lukiossa tarjotaan lukiolain mukaista lukiokoulutusta. Kangasniemen lukio on yleislukio, joka tarjoaa hyvän oppimisympäristön ja mahdollisuuden suorittaa monipuoliset lukio-opinnot kotipaikkakunnalla. Lukiolla on hyvät yhteydet muihin alueen lukioihin ja korkeakouluihin. Lukiossamme tehdään yritysyhteistyötä ja tarjotaan mahdollisuus kansainvälisyystoimintaan. Lukion opiskelijoille on tarjolla erityisopetusta, tukea ja opinto-ohjausta, joka auttaa jokaista opiskelijaa hakeutumaan itselleen sopivalle uralle / jatko-opintopaikkaan. Lukion opiskelijahuolto toteutetaan yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.1 Panostamme ennalta ehkäisevässä terveyden edistämisessä kunnan ja uuden hyvinvointialueen yhteistyöhön ja yhteisten palvelumallien kehittämiseen	Opiskeluhoitopalvelut ovat opiskelijoiden saatavilla. Kouluviihtyvyys. Alakysely ja valtakunnallinen kouluterveyskysely mittaavat toteutumista.	
1.2 Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin	Palo- ja turvallisuusharjoitusten toteutuminen toimintasuunnitelman arvioinnin yhteydessä.	
1.6 Varmistamme, että jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus ja rauha kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen laadukkaassa koulu- ja varhaiskasvatusympäristössä.	Terveys- ja turvallisuustarkastukset oppimisympäristöissä. Opintojen edistymisen ajantasainen seuraaminen sekä riittävä resurssointi opetuksen järjestämiseksi oppilasaines huomioon ottaen. Ylioppilastutkinnon suorittaneiden määrä.	

1.7 Pidämme huolta siitä, että Kangasniemen lukio on ajanmukainen houkutteleva oppilaitos, joka kehittyy edelleen.	Lukion vuosisuunnitelmaan asetetaan ajanmukaiset toiminnallisten tavoitteet, joiden toteutumista arvioidaan lukuvuosikertomuksessa. Lukion opiskelijamäärä ei laske.	
1.8 Edistämme vuorovaikutteista, avointa ja keskustelevaa toiminta- ja johtamiskulttuuria. Huolehdimme kunnan työyhteisön hyvinvoinnista, kehitämme ja tuemme työyhteisötaitoja sekä panostamme henkilöstön yhdenvertaisuuteen.	Työnantajan järjestämään työhyvinvointikyselyyn osallistumiseen kannustetaan, koulussa järjestetään tiimi- ja yksilökehityskeskusteluja. Terveysten- ja turvallisuuden liittyvien tarkastuskierrosten koonneissa todettujen riskien poistamista seurataan.	

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.3 Pidämme yritysten tarpeiden tunnistamista ensiarvoisen tärkeänä kunnan kehittämisen kannalta. Ylläpidämme säännöllistä vuoropuhelua yrittäjien ja kunnan välillä.	Yrittäjyys - ja taloustaito kurssien ja valinnaismoduulien toteutuminen. Yrittäjien ja vierailijoiden käynnit oppitunneilla. Opiskelijoiden tet-jaksot paikallisissa yrityksissä.	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuin ympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Kestävän kehityksen periaatteiden, kierrätyksen ja lajittelun toteuttaminen opetuksessa. Kimppakyyditykset työmatkoilla sekä siirtymiset oppitunneille lihasvoimin.	
3.10 Kehitämme omaleimaisia ja vetovoimaisia luontoon ja kulttuurin perustuvia aktiviteetteja, tapahtumia sekä elämyspalveluja yhteistyössä matkailuyritysten ja muiden sidosryhmien kanssa.	Hyvinvointi- ja liikuntatapahtumat koulupäivinä, kuten frisbeegolf turnaukset, kalastuspäivät ja opintoretket metsä- ja luontoympäristössä. Kirjattuina lukuvuosi – ja toimintasuunnitelmiin ja arviointi lukuvuoden päätteeksi.	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Riittävät opiskeluhuollon palvelut ja yleinen valtakunnallinen terveystilanne.

Lukio 2024				
Suoritteet/tunnusluvut	TP2022	TA2023	TAE24	Muutos TA23/24
Oppilaat/lukio	77	86	85	-1
Toimintakate/oppilas	11261	11508	11644	136
Tuntikehys/vvvt	3200	3300	3250	-50

Kuljetusoppilaat	32	25	41	16
Vieraskuntalaiset	0	4	4	0

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00030402 LUKIO 2021-					
Toimintatuotot	30000	30000	0 %	0	27505
Toimintakulut	-1019724	-1043865	-2 %	-24141	-894611
YHTEENSÄ	-989724	-1013865	-2 %	-24141	-867106

Tehtävän nimi:

HYVINVOINTI JA VAPAA-AIKA

Vastuhenkilöt: Kirjastonjohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Vapaa-aikatoimi käsittää kirjastotoimen, liikuntatoimen, nuorisotoimen ja kulttuuritoimen.

Kirjasto tuottaa kuntalaisille monipuolisia kirjastopalveluita. Kirjaston toiminta on monipuolista ja eri ikäryhmiä osallistavaa. Kirjasto mahdollistaa myös omatoimikäytön lukusalin osalta. Kirjaston hanketoiminnalla pyritään systemaattisesti edistämään paikkakuntalaisten monipuolista lukuharrastusta ja monipuolistamaan kirjaston toimintaa kattuen kaikki ikä- ja käyttäjäryhmät.

Kulttuuritoimi huolehtii, että kunnassa on tarjolla monipuolista kulttuuritarjontaa sekä kulttuurin harrastusmahdollisuuksia eri ikäryhmille uuden kuntastrategia mukaisesti, jossa kulttuuri nähdään osana laajempaa hyvinvointi- ja asumisviihtyvyykokonaisuutta.

Nuorisotoimi tarjoaa kunnan nuorille monipuolista ohjattua toimintaa. Tavoitteena on tavoittaa paikkakunnan nuoret ja ohjata heitä harrastusten ja toiminnan pariin sekä tehdä päihteidenvastaista työtä. Nuorisotoimeen kuuluvat myös etsivä nuorisotyö ja erityisnuorisotyö, joiden tehtävänä on löytää ja ohjata syrjäytymisvaarassa olevia nuoria opiskelemaan sekä auttaa heitä työllistymään ja löytämään oman urapolkunsaa. Etsivä nuorisotyö sekä erityisnuoristyö on toteutettu osaltaan hankkeiden avulla.

Liikuntapalveluiden keskeinen tavoite on kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen ylläpitämällä turvallisia ja hyviä liikuntapaikkoja sekä tarjoamalla ohjattua opastusta liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi. Liikuntatoimi järjestää lapsille ja nuorille suunnattua ohjattua toimintaa leirien ja retkien muodossa. Hanketoiminnalla pyritään saamaan käyntiin hankkeita, jotka saavat aikaan ohjattua käytännön toimintaa. Toiminnan näkökulma on ennen kaikkea ennaltaehkäisevän hyvinvoinnin kehittämisessä, unohtamatta kilpaurheiluun tähtäävää toimintaa.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.2 Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin	Pelastussuunnitelmat pidetään ajan tasalla ja ne käydään henkilökunnan kanssa läpi.	
1.3 Tuemme lähiyhteisöllisyyttä ja ehkäisemme yksinäisyyttä sekä syrjäytymistä. Edistämme kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden sekä kyläyhteisöjen osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.	Kirjaston aukioloajat ja kävijämäärät. Kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden osallistaminen avointen keskustelutilaisuuksien ja muiden vaikuttamiskanavien kautta. Perusnuorisotyössä ja nuorisovaltuuston toiminnassa osallistetaan nuoria koko ajan.	
1.4 Huolehdimme yhdistysten ja järjestöjen toimintaedellytyksistä. Tuemme ja arvostamme vapaaehtoistyötä. Kannustamme omaehtoiseen ja asukaslähtöiseen kunnan kehittämiseen	Toiminta- ja kohdeavustukset.	
1.6 Varmistamme, että jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus ja rauha kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen laadukkaassa koulu- ja varhaiskasvatusympäristössä.	Nuorisotilan säännölliset aukiolopäivät / tunnit, toimintaan osallistuvien nuorten määrä. Koulunuorisotyöhön käytetty aika ja siihen osallistuneiden määrä. Kirjaston järjestämät oppitunnit ja varhaiskasvatuksen tuokioiden määrä ja niihin osallistuneiden määrä.	
1.7 Pidämme huolta siitä, että Kangasniemen lukio on ajanmukainen houkutteleva oppilaitos, joka kehittyy edelleen.	Lukion koulunuorisotyö käytetty aika ja osallistuneiden määrä.	
1.8 Edistämme vuorovaikutteista, avointa ja keskustelevaa toiminta- ja johtamiskulttuuria. Huolehdimme kunnan työyhteisön hyvinvoinnista, kehitämme ja tuemme työyhteisötaitoja sekä panostamme henkilöstön yhdenvertaisuuteen.	Työyhteisöille koulutusta ja säännölliset työyhteisöpalaverit.	
1.9 Aktivoimme kuntalaisia harrastustoimintaan. Kehitämme kuntalaislähtöisesti eri väestöryhmille kohdennettuja innostavia ja helposti saavutettavia kulttuuritapahtumia ja vapaa-ajanpalveluja	Liikunnan ohjauksen määrä ja liikuntapaikkojen käyttöaste / kävijämäärä. Nuorisotoimen järjestämät tapahtumat ja niiden kävijämäärät. Kirjaston tapahtumat ja kävijämäärät. Hanketoiminnan ylläpitäminen kuntalaisten osallisuuden ja hyvinvoinnin tukemiseksi. Kulttuuritoimen tapahtumat ja kävijämäärät. Elokuvateatteri Kangastuksen näytösmäärät ja kävijämäärät.	

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.3 Pidämme yritysten tarpeiden tunnistamista ensiarvoisen tärkeänä kunnan kehittämisen kannalta. Ylläpidämme säännöllistä vuoropuhelua yrittäjien ja kunnan välillä.	Käytämme hankinnoissa ja asiantuntijapalveluissa mahdollisimman paljon paikallisia yrittäjiä esim. harrastamisen Suomen malli	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuin ympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.6 Vahvistamme kunnan kokonaisvetovoimaa ja ylläpidämme kuntatalouden tasapainoa.	Tarjoamme monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaikille kuntalaisille ja kesäasukkaille budjetin sallimissa rajoissa.	
3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Suosimme mahdollisuuksien mukaan hiilineutraaleja vaihtoehtoja.	
3.10 Kehitämme omaleimaisia ja vetovoimaisia luontoon ja kulttuurin perustuvia aktiviteetteja, tapahtumia sekä elämyspalveluja yhteistyössä matkailuyritysten ja muiden sidosryhmien kanssa.	Vapaa-aikatoimi tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.	
3.11 Panostamme kuntamarkkinoinnissa digitaaliseen ja monikanavaiseen viestintään sekä omaleimaiseen sisällön tuotantoon.	Panostamme digitaaliseen viestintään.	
3.12 Kirkastamme kunnan brändityötä ja markkinointisuunnitelmaa.	Viestimme vain positiivisesti.	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle:

Hankerahoitteen toiminnan osuuden epävarmuus.

Hyvinvointi ja vapaa-aika				
Suoritteet/tunnusluvut	TP2022	TA2023	TAE24	Muutos TA23/24
Kirjaston kävijämäärä	37250	50000	42000	-8000
Kirjaston tapahtumien ja käyttäjäkoulutusten kävijämäärä		3200	2500	-700
Liikuntapaikat, kävijämäärä	85000	70000	125000	55000
Elokuvat kävijämäärä	1982	3000	2500	-500
Elokuvat, näytösmäärä		100	100	0
Kulttuuritapahtumien määrät		25	25	0
Nuorisotilan ja tapahtumien kävijämäärät		2100	2300	200
Hankkeiden määrä	6	4	4	0

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00030602 HYVINVOINTI JA VAPAA-AIKA 2021-					
Toimintatuotot	124278	141278	14 %	17000	161356
Toimintakulut	-1018210	-966751	5 %	51459	-964367
YHTEENSÄ	-893932	-825473	8 %	68459	-803011

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT 2024					
sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2024	Talousarvio 2023	Ero	Ero-%	Tilinpäätös 2022
Liiketoiminnan myyntituotot	0	0	0	0 %	-15
Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä	40000	66000	-26000	-39 %	50164
Muut suoritteiden myyntituotot	500	500	0	0 %	3592
Myyntituotot	40500	66500	-26000	-39 %	53740
Sosiaalitoimen maksut	80000	80000	0	0 %	171822
Opetus- ja kulttuuritoimen maksut	95000	93000	2000	2 %	92743
Maksutuotot	175000	173000	2000	1 %	264565
Tuet ja avustukset	275278	296714	-21436	-7 %	442886
Asuntojen vuokrat	13000	0	13000	0 %	13458
Muut toimintatuotot	0	0	0	0 %	6949
Muut toimintatuotot	0	0	0	0 %	20407
TOIMINTATUOTOT	503778	536214	-45436	-8 %	781599
Palkat ja palkkiot	-4854256	-4703321	-150935	-3 %	-4607754
Eläkekulut	-1018718	-1001675	-17043	-2 %	-879449
Muut henkilösivukulut	-171355	-154587	-16768	-11 %	-147747
Henkilösivukulut	-1190074	-1156262	-33812	-3 %	-1027197
Henkilöstökorvaukset	30000	31500	-1500	-5 %	81035
Henkilöstökulut	-6014329	-5828083	-186246	-3 %	-5553916
Asiakaspalvelujen ostot	-311000	-430123	119123	28 %	-507051
Muiden palveluiden ostot	-2545424	-2647721	102297	4 %	-2521959
Palvelujen ostot	-2856424	-3077844	221420	7 %	-3029010
Ostot tilikauden aikana	-235815	-309500	73685	24 %	-311402
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-235815	-309500	73685	24 %	-311402
Avustukset kotitalouksille	-135000	-150000	15000	10 %	-147056
Avustukset yhteisöille	-45000	-45000	0	0 %	-68020
Avustukset	-180000	-195000	15000	8 %	-215076
Vuokrat	-1459274	-1457814	-1460	0 %	-1313308
Muut toimintakulut	-15755	-20875	5120	25 %	-17578
Muut toimintakulut	-1475029	-1478689	3660	0 %	-1330886
TOIMINTAKULUT	-10761597	-10889116	127519	1 %	-10440290
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-10257819	-10352902	-95083	1 %	-9658691

2.2.3 Tekniset palvelut

TEKNISET PALVELUT

Tehtävän nimi:

TEKNINEN/ HALLINTO- JA LAUTAKUNTAPALVELUT

Vastuhenkilö

Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus

Hallinto- ja lautakuntapalvelut pitävät sisällään lautakuntatyöskentelyn, kaavoituksen ja maankäytön, kunnan investointien rakennuttamistoiminnan, rakennusvalvonnan, vesihuoltolaitoshallinnon sekä romuajoneuvovalvonnan. Edellisten lisäksi toimintaan kuuluu myös kiinteistökartoitus-projekti.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.2 Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin	Toimialan varautumissuunnitelma päivitetään valtuustokausittain.	

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.1 Olemme yritysten vahva ja haluttu kumppani. Tuemme tarpeen vaatiessa yritysten kasvua ja innovaatiotoimintaa.	Kaavoitukseen varautuminen, sopivaa maa-aluetta kaavoitettavaksi ha	
2.5 Hyödynnämme mahdollisimman monipuolisesti paikallisia yrityksiä kunnan palvelutuotannossa, hankinnoissa sekä kehittämistoiminnassa.	Hankintaportaalin kautta tehdyt hankinnat kpl	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.1 Tarjoamme houkuttelevia tontteja ja luonnonläheisiä asumisratkaisuja, ja tuomme niitä aktiivisesti esille kuntamarkkinoinnissa	Tonttivaranto eri toimintoihin kpl/ha	
3.2 Laadimme Kangasniemelle uuden maankäyttöpoliittisen ohjelman	Laaditaan maankäyttöpoliittinen ohjelma kahdelle valtuustokaudelle. Kirkonkylän yleiskaavan ajantasaisuutta tarkastellaan valtuustokausittain.	
3.3 Uudistamme kiinteistöstrategian. Huomioimme kiinteistöratkaisuissa kuntalaisten palvelutarpeet sekä matkailijoiden ja kausiasukkaiden lähtökohdat.	Päivitetään kiinteistöstrategia 10 vuoden välein (n. joka toinen valtuustokausi)	

3.4 Luomme uusia palvelumalleja monipaikkaisuuden ja etätyön mahdollistamiseksi.	Sähköiset lupapalvelut, haetut sähköiset luvat %	
3.5 Edistämme matkaketjujen toimivuutta ja joukkoliikenteen saavutettavuutta. Mahdollistamme sujuvan asioinnin, opiskelun ja työmatkat lähikuntiin ja sieltä Kangasniemelle.	Pyritään pitämään yllä nykyinen joukkoliikenteen taso, osallistutaan seudulliseen joukkoliikennetyöhön (kokoukset kpl)	
3.6 Vahvistamme kunnan kokonaisvetovoimaa ja ylläpidämme kuntatalouden tasapainoa.	Kiinteistökartoitusprojektin läpi vieminen, kartoitetut kiinteistöt %	
3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Ilmasto-ohjelman mittarit	
3.9 Etsimme uusia energiatuotannon vaihtoehtoja, esimerkiksi aurinko- ja tuulivoima sekä biokaasu	Kaavoituksessa varaudutaan uusien energian tuotannon vaihtoehtoihin, tehdyt selvitykset.	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Kaavoituksen ja investointien rakennuttamisen osalta henkilöstö- ja ostopalveluresurssit ovat merkittävin tekijä tavoitteiden toteutumisen varmistamisessa. Suurin riski kiinteistökartoitus-projektin osalta on henkilöstö ja taloudellisten resurssien riittäminen ja saatavuus. Lupapalveluissa henkilöstönmäärä on rajallinen, yhden henkilön poissaolo voi halvaannuttaa tilapäisesti koko toiminnan.

Tekla/Hallinto- ja lautakuntapalvelut 2024 Suoritteet/tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos TA23/24
Asemakaavoitettua/siihen rinnastettavaa maapohjaa ha	120	120	120	0
Kiinteistövero-proj. kartoitetut kiinteistöt %	60	70	75	5
Rakennus- ja toimenpideluvat kpl	151	130	130	0

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00050112 HALLINTO- JA LAUTAKUNTAPALVELUT 2021-					
Toimintatuotot	10000	10000	0 %	0	10738
Toimintakulut	-390565	-474605	-22 %	-84040	-353765
YHTEENSÄ	-380565	-464605	-22 %	-84040	-343028

Tehtävän nimi:

RUOKA- JA PUHTAUSPALVELUT

Vastuhenkilö

Ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö

Palvelusuunnitelman kuvaus

Tuotamme ravitsemussuosituksia noudattavia laadukkaita ja sydänystävällisiä aterioita päivähoitoon, kouluihin ja henkilöstölle käyttäen kotimaisia raaka-aineita. Tuotamme puhtaanapito palveluita kunnan omiin kiinteistöihin kustannustehokkaasti ja pidämme huolta kiinteistöistä puhtaanapidon avulla.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.2 Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin	Valmiussuunnitelman päivitys, valtuustokausittain	
1.6 Varmistamme, että jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus ja rauha kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen laadukkaassa koulu- ja varhaiskasvatusympäristössä.	Ravitsemussuositusten mukaiset ateriat ja puhdas oppimisympäristö. Asiakaspalautteet hajautettuna otantana	

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.5 Hyödynnämme mahdollisimman monipuolisesti paikallisia yrityksiä kunnan palvelutuotannossa, hankinnoissa sekä kehittämistoiminnassa.	Kotimaisuus aste 85%, raaka-ainehankinnoissa lähiruoan huomioiminen saatavuuden mukaan ja hävikin hallinta.	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.6 Vahvistamme kunnan kokonaisvetovoimaa ja ylläpidämme kuntatalouden tasapainoa.	Kustannustehokas työ ja henkilöstön monipuolinen osaaminen sekä joustavuus ruoka- ja puhtauspalveluissa. Siivoustyön suunnittelu Atop-ohjelmalla, ateriasuoritteiden seuranta €/annos.	
3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Hankintarenkaassa huomioitu vastuullisuusperiaate. Aterialkohtaisesti kotimaisuusasteen laskeminen, hävikin seurantajaksot (kg) ja toimenpiteet.	
3.11 Panostamme kuntamarkkinoinnissa digitaaliseen ja monikanavaiseen viestintään sekä omaleimaiseen sisällön tuotantoon.	Ruokapalvelun nettisivujen päivitys lukukausittain, sisällön lisääminen	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Kotimaan ruokatuotannon haasteet; satokaudet, sääolosuhteet ja energiaratkaisut. Tarvikkeiden toimitusvarmuus. Raaka-aineiden ja palveluiden hintojen korotukset. Henkilöstöresurssien riittävyys.

Ruoka- ja puhtaustalvet 2024 Suoritteet/tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos TA23/24
Raaka-aineiden kotimaisuusaste %	85	85	85	0
Ateria suoritelmäärä kpl		168500	168500	0
Kustannukset/suorite €		3,53	3,53	0

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00050302 RUOKA- JA PUHTAUSPALVELUT 2021-					
Toimintatuotot	1131624	1045308	-8 %	-86316	1006175
Toimintakulut	-1124092	-1115042	1 %	9050	-998169
YHTEENSÄ	7532	-69734	-1 026 %	-77266	8006

Tehtävän nimi:

RAKENNUS- JA ALUETEKNIikka

Vastuhenkilö Kunnaninsinööri

Palvelusuunnitelman kuvaus

Luodaan rakenteelliset edellytykset sivistys ja hyvinvointipalveluiden tarpeisiin. Ylläpidetään ja kehitetään viihtyisää, terveellistä ja turvallista ympäristöä asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeisiin.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.2 Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin	Kaavateiden kunnossapito, ei poikkeamia laatuvaatimuksista Katuvalaistus, 95 % toimivia	
1.3 Tuemme lähiyhteisöllisyyttä ja ehkäisemme yksinäisyyttä sekä syrjäytymistä. Edistämme kuntalaisten ja vapaa-ajan asukkaiden sekä kyläyhteisöjen osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.	Liikuntapaikkojen mahdollistaminen yhdistyksille yhteistyöllä kpl ja €	
1.6 Varmistamme, että jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus ja rauha kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen laadukkaassa koulu- ja varhaiskasvatusympäristössä.	Kiinteistöhoito, asiakaskysely Investoinnit €	

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.6 Varmistamme, että jokaisella lapsella ja nuorella on oikeus ja rauha kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen laadukkaassa koulu- ja varhaiskasvatusympäristössä.	Laadukas kiinteistöhuolto, huoltokirjan ohjaama toiminta	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.3 Uudistamme kiinteistöstrategian. Huomioimme kiinteistöratkaisuissa kuntalaisten palvelutarpeet sekä matkailijoiden ja kausiasukkaiden lähtökohdat.	Kiinteistöstrategian runko on laadittu. Kiinteistökohtaiset PTS:t kahteen kiinteistöön vuodessa.	
3.6 Vahvistamme kunnan kokonaisvetovoimaa ja ylläpidämme kuntatalouden tasapainoa.	Puistojen ja yleisten alueiden siisteys ja kunnossapito, puistot kpl, leikkivälineet kpl, nurmialueet ha, HTV, €, laatu kysely kuntalaisille (puistot, kunnan kiinteistöjen viheralueet, leikkipuistot, tori, kukkaistutukset)	
3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Kiinteistöjen sähkön-, veden- ja lämmön kulutus, vertaaminen kiinteistöittäin Energiansäästötoimenpiteet	
3.8 Huomioimme kunnan omassa toiminnassa luonnon monimuotoisuuden merkityksen paitsi luonnon itseisarvon näkökulmasta myös virkistystoiminnan ja alueen vetovoiman kannalta.	Luonnon hyödyntäminen liikuntapaikkana, ladut km, retkisatamat kpl Investoinnit €, asiakastyytyväisyys kyselyt	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Riskinä on kiinteistöjen käyttäjien tarpeiden muutokset ja niihin vastaaminen. Kiinteistön hoidon henkilöstöresurssien riittävyys 24/7 päivystyskiertoon. Muilta osin toiminnassa ei ole merkittäviä riskejä. Taloudellisen riskin aiheuttaa talven kesto sekä kylmyys/lumen määrä.

Rakennus ja aluetekniikka 2024	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos TA23/24
Suoritteet/tunnusluvut				
Kiinteistöjen palvelupyynnöt kpl	650	850	850	0
Katuvalaistus, toimivat polttimot %	95	95	95	0
Kadut, päällystetyt kadut km	18,1	18,1	18,1	0
Kadut, sorapintaiset kadut km	11,6	11,6	11,6	0
Kadut, kevyenliikenteen väylät km	10	10	10	0

Ladut km	31	31	31	0
Jäähallikausi vk	32	30	30	0

Sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero-%	Ero	Tilinpäätös 2022
00050202 RAKENNUS- JA ALUETEKNIikka 2021-					
Toimintatuotot	2608965	2699881	3 %	90916	2397526
Toimintakulut	-2737567	-2566508	6 %	171059	-2786842
YHTEENSÄ	-128602	133373	204 %	261975	-389316

Tehtävän nimi:
VESIHUOLTOLAITOS

Vastuhenkilö
Tekninen johtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus

Vesilaitoksen tehtävänä on toimittaa asiakkailleen keskeytyksettä asetukset täyttävää vettä sekä vastaanottaa jätevettä ja käsitellä sitä ympäristöluvan mukaisesti.

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.1 Panostamme ennalta ehkäisevässä terveyden edistämisessä kunnan ja uuden hyvinvointialueen yhteistyöhön ja yhteisten palvelumallien kehittämiseen	Käyttöveden laatu, käyttövesi on asetusten mukaista.	
1.2 Huolehdimme kuntalaisten kokonaisturvallisuudesta varautuen myös häiriötilanteisiin	Varautumissuunnitelma ajan tasalla, päivitetään vähintään valtuustokausittain. Palvelun häiriöiden määrän minimointi. Tavoite ei häiriötä.	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuin ympäristö		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.6 Vahvistamme kunnan kokonaisvetovoimaa ja ylläpidämme kuntatalouden tasapainoa.	Vesihuoltolaitoksen kannattavuus, katetaan tuloilla menot, poistot, sekä 1% tuotto sijoitetulle pääomalle.	
3.8 Huomiomme kunnan omassa toiminnassa luonnon monimuotoisuuden merkityksen paitsi luonnon itseisarvon näkökulmasta myös virkistystoiminnan ja alueen vetovoiman kannalta.	Jäteveden puhdistamon toiminta, puhdistetun jäteveden laatu on ympäristöluvan mukaista.	
3.9 Etsimme uusia energiatuotannon vaihtoehtoja, esimerkiksi aurinko- ja tuulivoima sekä biokaasu	Kuivatun lietteen jatkokäsittelyjärjestelmä, selvitys jatkokäsittely mahdollisuuksista	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Kunnan vesihuoltoverkostot ovat pääsääntöisesti rakennettu 1970-80 -luvuilla. Vaikka saneerauksia tehdäänkin vuosittain, niin ongelmia verkoston osalta tulee joka vuosi. Ongelmia on ollut myös tarjousten saamisessa investointeihin. Talouden osalta vedenkulutus joko vähenee tai pysyy ennallaan, vaikkakin uusia liittymiä tulee vuosittain. Veden käyttö tottumukset ovat muuttuneet. Kulurakenne kuitenkin kasvaa tarvikkeiden ja palveluiden kallistuessa. Tämä asettaa korotuspaineita veden ja jäteveden hintaan, joka on tällä hetkellä samassa tasossa, kuin verrokkikuntien veden hinnat. Tulevaisuudessa merkittävimpiä riskejä on osaavan henkilöstöresurssin saatavuus.

Taseyksikkö vesihuoltolaitos 2024 Suoritteet/tunnusluvut	TP2022	TA2023	TA2024	Muutos TA23/24
Laskutettu vesi m3	196000	195000	190000	-5000
Laskutettu jätevesi m3	148000	144000	137000	-7000

00050002 TEKNISET PALVELUT 2021- sisäiset ja ulkoiset	Talousarvio 2024	Talousarvio 2023	Ero	Ero-%	Tilinpäätös 2022
Liiketoiminnan myyntituotot	839886	802327	37559	5 %	658790
Korvaukset kunnilta ja kunt	0	0	0	0 %	7064
Muut suoritteiden myyntitu	1045808	1132124	-86316	-8 %	1008002
Myyntituotot	1885694	1934451	-48757	-3 %	1673857
Yhdyskuntapalvelun maksu	75450	76450	-1000	-1 %	94213
Muut palvelumaksut	0	0	0	0 %	0
Maksutuotot	75450	76450	-1000	-1 %	94213
Tuet ja avustukset	10000	10000	0	0 %	12547
Asuntojen vuokrat	2673681	2580865	92816	4 %	2350638
Muut toimintatuotot	0	0	0	0 %	128
Muut toimintatuotot	2673681	2580865	92816	4 %	2350766
TOIMINTATUOTOT	4644825	4601766	43059	1 %	4131382
Palkat ja palkkiot	-1492110	-1487707	-4403	0 %	-1338964
Eläkekulut	-316525	-315804	-721	0 %	-324751
Muut henkilösivukulut	-52671	-49795	-2876	-6 %	-42808
Henkilösivukulut	-369196	-365599	-3597	-1 %	-367559
Henkilöstökorvaukset	5000	17000	-12000	-71 %	7921
Henkilöstökulut	-1856307	-1836306	-20001	-1 %	-1698602
Muiden palveluiden ostot	-1062345	-1064084	1739	0 %	-1056147
Palvelujen ostot	-1062345	-1064084	1739	0 %	-1056147
Ostot tilikauden aikana	-1413616	-1625020	211404	13 %	-1495606
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1413616	-1625020	211404	13 %	-1495606
Avustukset yhteisöille	0	-103000	103000	100 %	-131589
Avustukset liikelaitoksille	0	0	0	0 %	-1842
Avustukset	0	-103000	103000	100 %	-133431
Vuokrat	-560884	-535807	-25077	-5 %	-499259
Muut toimintakulut	-6935	-7328	393	5 %	-70484
Muut toimintakulut	-567819	-543135	-24684	-5 %	-569743
TOIMINTAKULUT	-4900087	-5171545	271458	5 %	-4953529
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-255262	-569779	314517	55 %	-822147

3. Kuntakonserni

KUNTAKONSERNI / TYTÄRYHTIÖT TOIMINNALLISET TAVOITTEET 2022

Tehtävän nimi:
VUOKRATALOT OY

Vastuhenkilö
Kunnanhallitus/kunnanjohtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus

1 Turvallista arkea: Toimivat lähipalvelut ja hyvinvoivat kangasniemeläiset		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
1.5 Kehitämme Kangasniemeä ikäystävällisenä kuntana yhteistyössä uuden hyvinvointialueen kanssa.	Vuokratulojen muuntaminen palveluasumiseen sopivaksi	

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.3 Pidämme yritysten tarpeiden tunnistamista ensiarvoisen tärkeänä kunnan kehittämisen kannalta. Ylläpidämme säännöllistä vuoropuhelua yrittäjien ja kunnan välillä.	Huolehdimme siitä, että kunnan vuokra-asuntotarjonta vastaa kysyntää ja tukee näin yritysten työvoiman saantia. Asuntojen muuntojoustavuus	
2.5 Hyödynnämme mahdollisimman monipuolisesti paikallisia yrityksiä kunnan palvelutuotannossa, hankinnoissa sekä kehittämistoiminnassa.	Huomioimme hankintojen kriteereissä paikallisten yritysten tarjonnan noudattaen kuitenkin lakia ja hankintaohjeita.	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö		
Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.6 Vahvistamme kunnan kokonaisvetovoimaa ja ylläpidämme kuntatalouden tasapainoa.	Sopivien vuokra-asuntojen riittävyys ja niiden käyttöaste. Tavoite 90 %.	
3.7 Edistämme kunnan ilmasto-ohjelman tavoitteita ja tavoittelemme hiilineutraalisuutta vuoteen 2035 mennessä	Talojen lämmitysmuotojen muutokset hiilineutraaliin suuntaan. Sähkösovimusten ympäristövaikutusten arviointi.	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

- Asukasmäärän väheneminen kunnassa
- Työpaikkojen väheneminen kunnassa
- Väestön ikääntyminen (asunnoista iso osa sijaitsee liian kaukana vanhuksille)
- Yksin asuvien lisääntyminen, pienten asuntojen puute
- Luotonhallinnan menettäneiden määrän lisääntyminen
- Ennalta arvaamattomat vahinkotapahtumat; vesivahinko, tulipalo, ilkkivalta
- Vastaanottokeskuksen toiminnan muutokset

Tehtävän nimi:

KIINTEISTÖ OY KANGASNIEMEN TEOLLISUUSTALO

Vastuhenkilö

Kunnanhallitus/kunnanjohtaja/tekninen johtaja

Palvelusuunnitelman kuvaus:

Kangasniemen kunnan omistaman kiinteistöyhtiö Kiinteistö Oy Kangasniemen Teollisuustalon tehtävänä on teollisuus- ja liiketilojen omistus, hallinta, rakentaminen, myynti/vuokraus erityisesti kasvaville (toimiville) ja uusille, uutta henkilöstöä merkittävästi työllistävillä ja palkkaavilla yrityksille. Lisäksi Kiinteistö Oy Kangasniemen Teollisuustalo vastaa yhdessä kunnan teknisen toimen kanssa kiinteistöyhtiön omistamien teollisuuskiinteistöjen teknisestä isännöinnistä.

2 Elinvoimaa ja toimeentuloa: Yrittäjyyttä ja työpaikkoja

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
2.1 Olemme yritysten vahva ja haluttu kumppani. Tuemme tarpeen vaatiessa yritysten kasvua ja innovaatiotoimintaa.	Vuokraamme Kangasniemen yrityksille toimitiloja yritysten tarpeet huomioiden. (vuokratut neliöt)	

3 Kirkkaan Puulan rannalla: Kestävä ja vetovoimainen luonto- ja asuinympäristö

Strategian tavoite	Toteutumisen arviointi	Toteutuminen
3.6 Vahvistamme kunnan kokonaisvetovoimaa ja ylläpidämme kuntatalouden tasapainoa.	Kannattava toiminta, kattaa vuokratuloilla kiinteistöjen hoito- ja pääomakulut	

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Tiloja vuokranneiden yritysten heikon taloustilanteen takia kasvavat vuokrasaamiset.

4. Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tuloslaskelma palvelee kunnan oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä, jotka varojen käyttöä valvoessaan ja tulonsiirtoihin perustuvan rahoituksen tarvetta arvioidessaan joutuvat muodostamaan käsityksen kunnan taloudesta.

Toiminnan tuotot ja kulut ryhmitellään tuloslaskelmakaavassa tuotto- ja kululajeittain. Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostuksen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset. Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoero, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Toimintatuotot ja –kulut

Toimintatuottojen ja kulujen muutokset käyvät ilmi käyttötalousosan lautakuntakohtaisista taulukoista.

Verotulot

Talousarvion verotulot perustuvat Kuntaliiton kuntakohtaisen veroennustekehikon tietoihin sekä valtuuston päätökseen veroprosenteista vuodelle 2024. Verotuloja ennustetaan kertyvän talousarviovuonna 12,1 M€.

Verotulojen muodostumista on avattu talousarviokirjan kappaleessa 1.3.5.

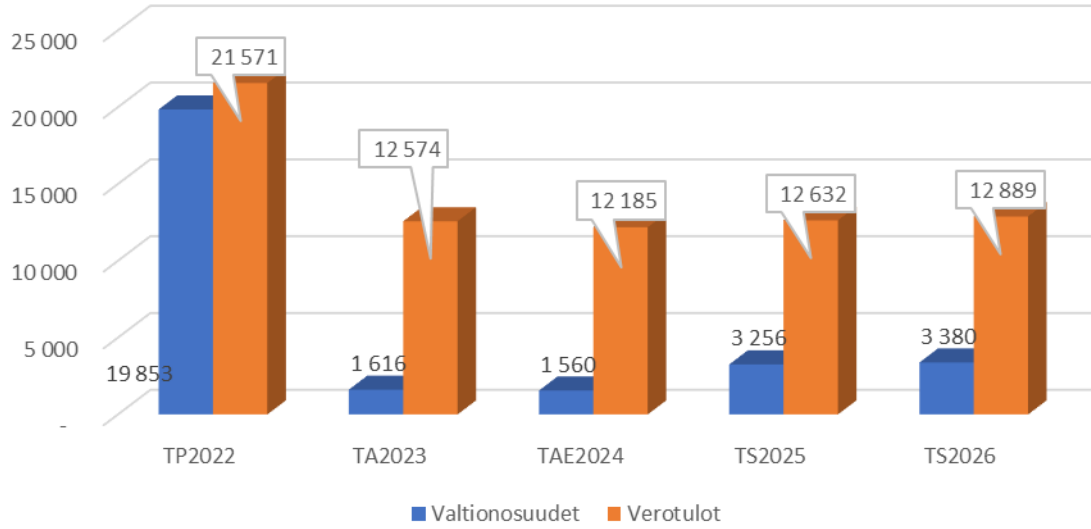
Valtionosuudet

Valtionosuuksia ennakoidaan talousarviovuodelle 1,6 M€.

Valtionosuuksien muodostumista on avattu talousarviokirjan kappaleessa 1.3.6.

Kaaviokuva esittää Kangasniemen kunnan verotulojen ja valtionosuuksien kehitystä vuosina 2020 – 2026. Talousennustevuosi 2024 ja taloussuunnitelmavuodet 2025-26 ovat Kuntaliiton ennusteita, joissa valtionosuuksien osalta on huomioitu TE-25 uudistuksen vaikutukset.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys 2022-2026, 1 000 €

Tuloslaskelma 2024						
ulkoinen	Tilinpäätös 2022	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Ero	Ero-%	
Myyntituotot	889126	1035327	1247886	212559	21 %	
Maksutuotot	354364	249450	250450	1000	0 %	
Tuet ja avustukset	1577927	603754	442784	-160970	-27 %	
Muut toimintatuotot	1599453	1364998	1306441	-58557	-4 %	
TOIMINTATUOTOT	4420870	3253529	3247561	-5968	0 %	
Palkat ja palkkiot	-7107419	-7298844	-7438740	-139896	-2 %	
Henkilösivukulut	-2145958	-1784557	-1828131	-43574	-2 %	
Henkilöstökorvaukset	90832	48500	35000	-13500	-28 %	
Henkilöstökulut	-9162545	-9034901	-9231871	-196970	-2 %	
Asiakaspalvelujen ostot	-28644093	-685552	-547100	138452	20 %	
Muiden palveluiden ostot	-3438953	-2849680	-2749220	100460	4 %	
Palvelujen ostot	-32083046	-3535232	-3296320	238912	7 %	
Ostot tilikauden aikana	-1845115	-1977511	-1684731	292780	15 %	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1845115	-1977511	-1684731	292780	15 %	
Avustukset kotitalouksille	-158507	-167500	-152500	15000	9 %	
Avustukset yhteisöille	-525711	-474500	-297500	177000	37 %	
Avustukset liikelaitoksille	-6159	0	0	0	0 %	
Yksityisteiden kunnossapitoavustus	-108296	-103000	-60000	-43000		
Avustukset	-690378	-642000	-510000	132000	30 %	
Vuokrat	-665260	-927183	-900429	26754	3 %	
Muut toimintakulut	-132547	-61503	-55290	6213	10 %	
Muut toimintakulut	-797807	-988686	-955719	32967	3 %	
TOIMINTAKULUT	-44578890	-16178330	-15678641	-499689	3 %	
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-40158020	-12924801	-12371081	-553720	428 %	
Verotulot	21570579	12574500	12185000	-389500	-3 %	
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	16155436	509017	409142	-99875	-20 %	
Muut valtionosuudet	3697177	1107336	1118990	11654	1 %	
Valtionosuudet	19852613	1616353	1528132	-88221	-5 %	
Korkotuotot	5717	10000	10000	0	0 %	
Muut rahoitustuotot	344505	252000	252000	0	0 %	
Korkokulut	-80983	-181000	-256000	-75000	-41 %	
Muut rahoituskulut	-11892	0	0	0	0 %	
Rahoitustuotot ja -kulut	257348	81000	6000	-75000	-93 %	
VUOSIKATE	1522519	1347052	1408051	-60999	-453 %	
Poistot ja arvonalentumiset	-1506646	-1446656	-1596656	-150000	-10 %	
TILIKAUDEN TULOS	15873	-99604	-308605	209001	-210 %	
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	15873	-99604	-308605	209001	-210 %	

5. Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on keskeinen osa kunnan talousarviota ja tilinpäätöstä. Talousarvioon on kuntalain mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitettava, miten määrärahojen rahoitustarve katetaan. Toiminnan rahoitus esitetään talousarvion rahoitusosassa, joka kunnan talousarviossa tulee olla tuloslaskelmaosan sekä käyttötalousosan ja investointien lisäksi.

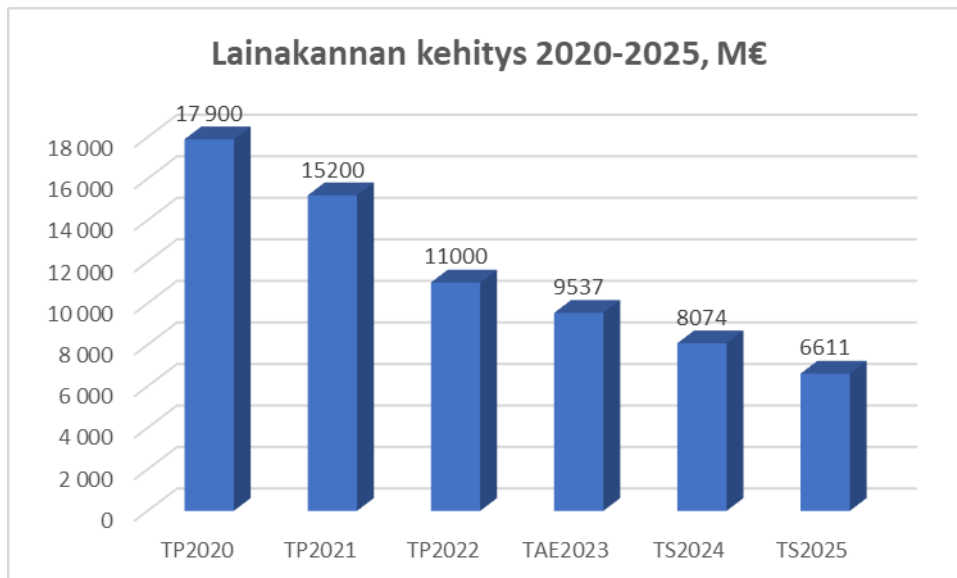
Rahoituslaskelmalla osoitetaan, kuinka paljon kunnan toiminnan ja sen investointien rahavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen. Rahoituksen rahavirralla tarkoitetaan, miten alijäämäinen toiminnan rahavirta on rahoituskellisesti katettu tai miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Rahoituslaskelma samoin kuin tuloslaskelma on kunnan kokonaistaloutta kuvaava laskelma.

Kunnan rahoituslaskelmassa on erikseen nähtävissä toiminnan ja investointien rahavirrat, jotka käsittävät tulo-rahoituksen ja investointierät.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituslaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset.

Alla olevassa kaaviossa on kuvattu kunnan lainakannan kehitystä vuosina 2020-2025. Talousarviovuosi 2024 ja taloussuunnitelmavuosi 2025 ovat arvioita.

Rahoituslaskelma 1 000 €						
		TP2022	TA2023	TAE2024	TS2025	TS2026
Tulorahoitus						
Vuosikate	+	1 525	1 347	1 408	2 422	2 718
Satunnaiset erät	+/-					
Tulorahoituksen korjaukset	+/-	0				
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-	-1 008	-1 761	-1 784	-2 687	-3 192
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	172	200	200	290	290
Pysyvien vast.invest.luov.voitot	+	541	150	0	0	0
Investoinnit netto		-295	-1 411	-1 584	-2 397	-2 902
Toiminnan ja invest.rahavirta	+/-	1 230	-64	-176	25	-184
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset						
Antolainasaamisten lisäykset	-	0				
Antolainasaamisten vähennykset	+	115	0	0	0	0
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-1 463	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-	-3 000	-2 500	-500	-500	-500
Oman pääoman muutokset	+/-					
Muut maksuvalm.muutokset	+/-					
Toimeksiantojen muutokset		-37				
Vaihto-omaisuuden muutos		0				
Pitkäaikaisten saamisten muutos						
Lyhytaikaisten saamisten muutos		711				
Korottomien velkojen muutos		1 157				
Rahoituksen rahavirta		-2 517	-4 000	-2 000	-2 000	-2 000
Rahavarojen muutos		-2 039	-4 064	-2 176	-1 975	-2 184
Kassavarat 31.12.		271				
Kassavarat 01.01		-2 310				
Kassavarojen muutos		-2 039		0	0	0
Lainakanta 31.12.		11 000	9 537	8 074	6 611	6 611
€/asukas		2 505	2 875	1 593	1 319	1 334
Antolainakanta 31.12		912	1 502	900	900	900
€/asukas		177	283	178	180	182
Nettolainakanta 31.12		10 088	13 765	7 174	5 711	5 711
€/asukas		1 957	2 592	1 416	1 140	1 152
Asukasmäärä 31.12.		5 155	5 127	5 067	5 011	4 957

6. Taloussuunnitelma

Tuloslaskelma 2024-25 ulkoinen	Talousarvio 2023	Talousarvio 2024	Taloussuunnitelma 2025	Taloussuunnitelma 2026
Myyntituotot	1035327	1247886	1247886	1247886
Maksutuotot	249450	250450	250450	250450
Tuet ja avustukset	603754	442784	442784	442784
Muut toimintatuotot	1364998	1306441	1293441	1293441
TOIMINTATUOTOT	3253529	3247561	3234561	3234561
Palkat ja palkkiot	-7298844	-7438740	-7438740	-7438740
Eläkekulut	-1546025	-1565543	-1565543	-1565543
Muut henkilösivukulut	-238532	-262588	-262588	-262588
Henkilösivukulut	-1784557	-1828131	-1828131	-1828131
Henkilöstökorvaukset	48500	35000	35000	35000
Henkilöstökulut	-9034901	-9231871	-9231871	-9231871
Asiakaspalvelujen ostot	-685552	-547100	-1205100	-1205100
Muiden palveluiden ostot	-2849680	-2749220	-2749220	-2749220
Palvelujen ostot	-3535232	-3296320	-3954320	-3954320
Ostot tilikauden aikana	-1977511	-1684731	-1684731	-1684731
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1977511	-1684731	-1684731	-1684731
Avustukset kotitalouksille	-167500	-152500	-152500	-152500
Avustukset yhteisöille	-474500	-297500	-297500	-297500
Avustukset liikelaitoksille	0	0	0	0
Yksityisteiden kunnossapitoavustus	103000	-108296	-103000	-60000
Avustukset	-642000	-510000	-450000	-450000
Vuokrat	-927183	-900429	-900429	-900429
Muut toimintakulut	-61503	-55290	-55290	-55290
Muut toimintakulut	-988686	-955719	-955719	-955719
TOIMINTAKULUT	-16178330	-15678641	-16276641	-16276641
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	-12924801	-12371081	-13042081	-13042081
Verotulot	12574500	12185000	12632000	12889000
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	509017	409142		
Muut valtionosuudet	1107336	1118990		
Valtionosuudet	1616353	1528132	2826744	2866010
Korkotuotot	10000	10000	10000	10000
Muut rahoitustuotot	252000	252000	252000	252000
Korkokulut	-181000	-256000	-256000	-256000
Muut rahoituskulut	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	81000	6000	6000	6000
VUOSIKATE	1347052	1408051	2422663	2718929
Poistot ja arvonalentumiset	-1446656	-1596656	-1596656	-1596656
TILIKAUDEN TULOS	-99604	-308605	826007	1122273
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-99604	-308605	826007	1122273

7. Investoinnit

INVESTOINTIOHJELMA 2024 - 2026						
Inv: uusinvestointi (U), laajennusinvestointi (L), korvausinvestointi (K)						
Palv: palvelutuotannon määrän lisäys (PM), palvelukyvyyn parantaminen (PP), tuotannon tehostaminen (TT), ylläpito (Y)						
KIINTEÄ OMAISUUS	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Kiinteän omaisuuden osto	200 000	200 000	200 000	-	-	
Kiinteän omaisuuden myynti	200 000	200 000	200 000	-	-	
Kiinteä omaisuus yhteensä	0	0	0			
TALONRAKENNUS	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Koittilan koulu						
- PTS mukaiset saneeraukset		30 000	50 000	K	Y	
Beckerin koulu						
- PTS mukaiset saneeraukset		50 000	100 000	K	Y	
- Rakennesaneeraus	280 000			K	Y	
- Aidan saneeraus			30 000	K	Y	
95- osan saneeraus		25 000		K	PP	
Kalliolan koulu						
- PTS mukaiset saneeraukset		50 000	100 000	K	Y	
Lukio						
- Salaoja/sadevesi saneeraus		150 000		K	Y	
- Pihan saneeraus		10 000	10 000	U	PP	
- Invahissit	65 000			U	PP	
- PTS mukaiset saneeraukset		50 000	100 000			
Ympäristöterveyshuolto						
- Salaoja- ja sadevesisaneeraus		100 000		K	Y	
- IV-kone saneeraus			50 000	K	Y	
Yritystilojen kunnostus	17 000	17 000	17 000	K	PP	
Päiväkoti						
- Toimistotilajärjestelyt	20 000			K	PP	
- Rakennesaneeraus	180 000			K	Y	
- Peruskorjaus			500 000	K	Y	
Palveluasunnot A ja B						
- Sokkeli ja sadevesisaneeraus	10 000	60 000		K	Y	
Hyvinvointikeskus						
- Viemärisaneeraus	50 000					
Kunnanvarikko						
- Pihan turvallisuuslaitteet		10 000		U	PP	
- Lämmitysjärjestelmä	20 000			K	Y	
Sähköautojen latauspisteet	40 000			U	PP	
Rakennusautomaation saneeraus	50 000	50 000	50 000	K	Y	
Kiinteistöjen peruskorjaus, erikseen nimetyt kohteet	10 000	10 000	10 000	K	Y	
Talonrakennus yhteensä	742 000	612 000	1 017 000			
Valtionosuudet + investointituki						
TALONRAKENNUS NETTO	742 000	612 000	1 017 000			

LIIKUNTA-ALUEET	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Jäähalli						
- Lämmitysjärjestelmä saneeraus	20 000					
- Vesikatesaneeraus		600 000		K	Y	
- Kylmälaitteet			200 000	K	Y	
- Rakennesaneeraus		10 000		K	Y	
Pururadan saneeraus, lumetusjärjestelmä			90 000	U	PP	
Tenniskentän/ulkokaukalon saneeraus			30 000	K	Y	
Urheilukentän nurmen saneeraus			100 000	K	Y	
Huoltorakennus						
- rakennuksen peruskorjaus tai uusi (ehdollinen)		10 000	300 000	K	PP	altonavustusta
Uimalan saneeraus			50 000	K	Y	
Liikuntapuisto	90 000	150 000		U	PP	altonavustusta
Tekonurmi (kumiruouhe)			500 000	U	PM	
Liikunta-alueet yhteensä	110 000	770 000	1 270 000			
Valtionosuudet + investointituki	0	90 000	90 000			
LIIKUNTA-ALUEET NETTO	110 000	680 000	1 180 000			
KAAVATIET	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Päällystyssaneeraukset	50 000	50 000	50 000	K	PP	
Kankaistentien saneeraus		150 000		K	PP	
Surolankujan saneeraus		50 000		K	PP	
Tervaniementien klv		80 000		U	PP	
Kiviniementien ajoradan päällystys			20 000	U	PP	
Katuvalaistus						
- Kiviniementien valaistus			20 000	U	PM	
- Teollisuustien valaistus		75 000		U	PM	
- Valaistuksen muutos LED tekniikkaan	30 000	30 000	30 000	K	TT	
Teollisuusalueen laajentaminen lapaskangas						
- Takojantie		30 000		U	PM	Varaus
Liikenneturvallisuuskohteet	20 000	20 000	20 000	U	PP	
Asuinalueiden sorapintaisten katujen asfaltoinnit	0	150 000	200 000	K	PP	
Kaavatiet yhteensä	100 000	635 000	340 000			
Valtionosuudet + investointituki						
KAAVATIET NETTO	100 000	635 000	340 000			
PUISTOT JA YLEISET ALUEET	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Torin kehittäminen	10 000			U	PP	varaus
Kiviniemen leirintäalueen kehittäminen	80 000	100 000		K	PP	varaus
Luotsilahden laiturin saneeraus	15 000			K	Y	
Tonttien tasaus	0	40 000	40 000	U	PP	varaus
Puistot ja yleiset alueet yhteensä	105 000	140 000	40 000			
Valtionosuudet + investointituki						
PUISTOT JA YLEISET ALUEET NETTO	105 000	140 000	40 000			
IRTAIMISTO	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Kameravalvonnat	30 000	30 000	30 000	U/K	PP	
Siivouskoneet	10 000			K	Y	
Kalustehankinnat yhteensä	40 000	30 000	30 000			
Valtionosuudet + investointituki	0					
KALUSTEHANKINNAT YHTEENSÄ	40 000	30 000	30 000			

ICT-HANKINNAT	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Verkkopalvelut						
Viestintä	10 000	10 000	40 000			
Järjestelmät	30 000	20 000	20 000			
Infra	130 000	160 000	135 000			Poistettu 40000 laajakaista
ICT-hankinnat yhteensä	170 000	190 000	195 000			
Valtionosuudet + investointituki						
ICT-HANKINNAT YHTEENSÄ	170 000	190 000	195 000			
Irtaimistohankinnat yhteensä	210 000	220 000	225 000			
Valtionosuus	0	0	0			
Irtaimistohankinnat netto	210 000	220 000	225 000			
AINEETON KÄYTTÖMAISUUS	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Meitan osakkeet	16 500					
Aineeton käyttöomaisuus yhteensä	16 500					
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 483 500	2 577 000	3 092 000			
Valtionosuudet+myyntitulot+investointituki	200 000	290 000	290 000			
INVESTOINNIT NETTO	1 283 500	2 287 000	2 802 000			
Epävarmat kohteet, määräraha haetaan erikseen	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Sepäntien loppuosa	80 000					mikäli alue rakentuu
Sepäntien loppuosan vesihuolto	30 000					mikäli alue rakentuu
Yhteensä	110 000	0	0			
VESI- JA VIEMÄRILAITOS	TA-2024	TS-2025	TS-2026	Inv	Palv	Huom!
Linjaverkostojen saneeraus	250 000	100 000	100 000	K	Y	
Vesitorin saneeraus	20 000			K	Y	
Puhdistamon saneeraus						
- hajukaasujen poisto	30 000			U	PP	Varaus
Teollisuusalueen laajentaminen lapaskangas						
- Takojantien vesihuolto		10 000		U	PM	Varaus
Vesi- ja viemärlaitos yhteensä	300 000	110 000	100 000			
Valtionosuudet						
VESI- JA VIEMÄRILAITOS NETTO	300 000	110 000	100 000			
KAIKKI INVESTOINNIT YHTEENSÄ	1 783 500	2 687 000	3 192 000			
Valtionosuudet+myyntitulot+investointituki	200 000	290 000	290 000			
INVESTOINNIT NETTO	1 583 500	2 397 000	2 902 000			

Liite 1 Talousarvion 2024 täytäntöönpano-ohjeet

Talousarvion 2023 täytäntöönpanosta ja noudattamisesta kunnanhallitus antaa seuraavat ohjeet:

1. Talousarviosta

Talousarvio 2024 on -230 212 euroa alijäämäinen.

Henkilöstömenojen määrärahavajetta ei saa käyttää muihin toiminnan menoihin.

Kunnanhallitus ja –valtuusto päättävät tarvittaessa talouden sopeuttamistoimenpiteistä, kun taloussuunnitelmavuosia tarkennetaan talousarviovuosiksi.

2. Talousarvion sitovuus

Käyttötalouden määrärahat ja sitovuustaso:

Kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion mukaiset vastuualueiden BRUTTOMENOT JA TULOARVIOT ja sitovat toiminnalliset tavoitteet.

Talousarviosta poikkeaminen vuositasolla edellyttää valtuuston hyväksyntää.

Tarvittava lisämääräraha tulee ensisijaisesti pyrkiä kattamaan ko. hallintokunnan ja viime kädessä koko kunnan määrärahoista.

Hallintokuntien ylittävät määrärahan siirrot tulee viedä hyväksyttäväksi kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Investointien määrärahat:

Tekninen lautakunta päättää investointimäärärahojen siirroista ryhmien sisällä ja kunnanhallitus päättää investointimäärärahojen siirroista ryhmien välillä.

Yli 300 000 euron investointimäärärasiiirrot tuodaan kunnanvaltuustoon erikseen hyväksyttäväksi.

Investointien sitovuustaso:

Talonrakennus	ryhmänä	
Irtaimisto	ryhmänä	
Liikunta-alueet	ryhmänä	
Atk-hankinnat	ryhmänä	
Kaavatiet	ryhmänä	
Puistot ja yleiset alueet	ryhmänä	
Vesi- ja viemärilaitos	ryhmänä	Taseyksikkö 1.1.2016 alkaen

Rahoituksen sitovuustaso:

Valtionosuudet

Verotulot

Rahoitustuotot ja –kulut

3. Käyttösuunnitelma ja laskujen hyväksyminen

Toiminta- ja hallintosäännön 57 §:n mukaan kunnanhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat (osasto/kustannuspaikkatasolla tulot, menot ja nettomenot). Lisäksi kunnanhallitus ja lautakunnat määräävät vuosittain tai tarvittaessa ne henkilöt (ammattinimikkeet), joilla on oikeus hyväksyä toimialan laskut.

4 Talousarvioraportointi

Toiminnan ja talouden toteutumisesta raportoidaan sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle neljä (4) kertaa vuodessa. Kunnanhallitukselle raportoidaan taloudesta kuukausittain.

5 Asiaksmaksusaataviin liittyvien liिकासuoritusten palautukset asiakkaille

Maksusaatavien ja myyntilaskujen liिकासuoritusten osalta asiakkaille palautetaan yli 22 euron suoritukset.

6 Laskujen käsittely

Ostolaskut on käsiteltävä viipymättä. Tämä tarkoittaa sitä, että ilman painavaa estettä ostolaskujen tulee kiertää tarkastus-/ja hyväksyntäketju kahdeksan vuorokauden sisällä. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota useissa eri yksiköissä kiertävien laskujen sujuvaan ja nopeaan käsittelyyn ja arvonlisäveron oikeellisuuteen. Sisäisen laskutuksen osalta palvelun myyjä laatii sisäiset laskut siten, että sisäinen laskutus on ajan tasalla seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä. Laskujen tehokkaalla käsittelyllä vältetään tarpeettomat viivästyskorkokustannukset.

7 Irtaimistohankinnat ja hankintarajat

Käyttöomaisuuden aktivointiraja on 8 000 euroa ja tätä pienemmät hankinnat kirjataan käyttötalouden menoksi. Epäselvissä, harkintaa vaativissa tapauksissa tulee kirjauksesta neuvotella taloushallinnon kanssa.

Hankinnoissa noudatetaan hankintalakia, joka määrittää kynnysarvot seuraavasti:

Kynnysarvot		
	Kansallinen kynnysarvo, €	EU-kynnysarvo, €
Tavarat, palvelut ja suunnittelukilpailut	60 000	207 000
Rakennusurakat	150 000	5 186 000
Käyttöoikeussopimukset	500 000	

Kynnysarvojen alle jäävien hankintojen osalta noudatetaan kunnan omaa hankintaohjetta.

Hankintavaltuusrajat ovat seuraavat:

Hankintavaltuudet		
	Hankinta-arvo €	Täsmennys
Tulosalueen esimiehet	> 15 000	
Toimialajohtajat	> 60 000	
Tekninen johtaja	> 150 000	rakennusurakat
Lautakunnat ja kunnanhallitus	< 60 000 > 214 000	tavara- ja palveluhankinnat
Lautakunnat ja kunnanhallitus	< 150 000 > 500 000	rakennusurakat
Kunnanhallitus	< 500 000	

Liite 2 Henkilöstösuunnitelma

Kangasniemen kunnan kokonaishenkilöstömäärä oli 31.12.2022 tilanteen mukaan 199 henkilöä (188 henkilöä 31.12.2021), joista 144 oli vakinaisessa ja 51 määräaikaisessa virkatau työsuhteessa, joista työllistämistuella 3 henkilöä. Vakinaisesta henkilöstöstä miehiä oli 36, eli 25 %. Työllisyyspalveluiden osalta henkilöstösuunnitelmassa ei myöskään ole mukana eri työllistämistoimien kautta kuntaan palkkatuella palkatut.

Henkilöstösuunnitelma / vakanssiluettelo	TP 2022	TA 2023	TA 2024	MUU TOS 23-24	TS 2025	TS 2026
Konsernijohto ja elinkeinopalvelut	1.0	2.0	2.0	0.0	1.0	1.0
Kunnanjohtaja	1	1	1	0	1	1
ma. elinvoimakehittäjä	0	1	1	0	0	0
Hallinto- ja talouspalvelut	13.0	14.5	14.5	0.0	14.5	14.5
Hallinto- ja henkilöstöpalvelut	5.0	5.0	5.0	0.0	5.0	5.0
Hallintojohtaja	1	1	1	0	1	1
Henkilöstöasiantuntija	1	1	1	0	1	1
Johdon sihteeri	1	1	1	0	1	1
Markkinointisihteeri	1	1	1	0	1	1
Palveluneuvoja	1	1	1	0	1	1
Talouspalvelut	2.0	2.0	2.0	0.0	2.0	2.0
Talous- ja hankepäällikkö	1	1	1	0	1	1
Pääkirjanpitäjä	1	1	1	0	1	1
Tietohallintopalvelut	3.0	3.5	3.5	0.0	3.5	3.5
Tiedonhallintasihteeri	1	1	1	0	1	1
ICT-suunnittelija	1	1	1	0	1	1
ICT-asiantuntija	1	1.5	1.5	0	1.5	1.5
Työllisyyspalvelut	3.0	4.0	4.0	0.0	4.0	4.0
Työllisyyskoordinaattori	1	1	1	0	1	1
Yksilövalmentaja	1	1	1	0	1	1
ma. Työnsuunnittelija	1	2	2	0	2	2
Sivistystoimi hallinto- ja lautakuntapalvelut	4.0	4.0	3.0	-1.0	3.0	3.0
Sivistys- ja hyvinvointijohtaja	1	1	1	0	1	1
Koulusihteeri	1	1	1	0	1	1
ma. Hanketyöntekijä	1	1	0	-1	0	0
Palvelusuunnittelija	1	1	1	0	1	1
ma. Toimistos sihteeri	0	1	1	0	1	1
Sivistystoimi/kirjasto- ja kulttuuritoimi	5.5	5.5	5.5	0.0	5.5	5.5
Kirjaston johtaja	1	1	1	0	1	1
Kirjastonhoitaja	1	1	1	0	1	1
Kirjastovirkailija	2.5	2.5	2.5	0	2.5	2.5

Kulttuurisihteeri	1	1	1	0	1	1
Sivistystoimi/hyvinvointi-, nuoriso ja vapaa-aika	4.0	4.0	4.0	0.0	4.0	3.0
Nuorisosihteeri	1	1	1	0	1	1
Liikuntasihteeri	1	1	1	0	1	1
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1	0	1	1
ma. erityisnuorisotyöntekijä	1	1	1	0	1	0
Sivistystoimi/varhaiskasvatus	33.0	42.5	40.5	-2.0	40.0	40.0
Varhaiskasvatuksen johtaja	1	1	1	0	1	1
Varhaiskasvatuksen opettaja/apulaisjohtaja / ma. Kalliolan päiväkodin johtaja	1	1	1	0	1	1
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	2	2	0	2	2
Varhaiskasvatuksen opettaja	5	6	7	1	8	8
Varhaiskasvatuksen sosionomi	0	1	2	1	2	2
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	15	15	15	0	15	15
Ryhmäperhepäivähoitaja	2	2	2	0	2	2
Päiväkotihuoltaja	2	1	1	0	1	1
Perhepäivähoitaja	2	2	2	0	2	2
Päiväkotiaivusta	0	1	1	0	1	1
ma. Päiväkotiaivusta	2	1	1	0	1	1
ma. Varhaiskasvatuksen opettaja	0.5	1	1	0	0	0
ma. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	0.5	0.5	0.5	0	0	0
ma. Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	1	8	4	-4	4	4
Opetustoimi/alakoulut	36.0	36.0	36.0	0.0	34.0	33.0
Alakoulujen rehtori	1	1	1	0	1	1
Esiluokanopettaja	2	2	2	0	2	2
Luokanopettaja	16	16	16	0	16	16
Erityisluokanopettaja	2	2	2	0	2	2
Laaja-alainen erityisopetuksen tuntiopettaja	1	1	1	0	1	1
Erityisopettaja	1	1	1	0	1	1
Koulunkäynninohjaaja	10	10	10	0	10	10
ma. Resurssiopettaja	1	1	1	0	0	0
ma. Koulunkäynninohjaajat (opso)	2	2	2	0	1	0
Opetustoimi/Lukio ja yläkoulu	26.0	26.0	27.0	1.0	25.5	25.0
Yläkoulun ja lukion rehtori	1	1	1	0	1	1
Oppilaanohjaaja	1	1	1	0	1	1
Lehtori	12	12	12	0	12	12
Päätoiminen tuntiopettaja	7	7	8	1	7	7
Erityisopettaja	2	2	2	0	2	2
Koulunkäynninohjaaja	2	2	2	0	2	2
ma. Oppilaanohjaaja	1	1	1	0	0.5	0
Tekninen toimi	17.5	18	17.5	-0.5	18.5	18.5

Tekninen johtaja	1	1	1	0	1	1
Toimistosihteer	2	2	2	0	2	2
rakennustarkastaja	1	1	1	0	1	1
kunnaninsinööri	1	1	1	0	1	1
puistopuutarhuri	1	1	1	0	1	1
kunnossapitomestari (ent. maankäyttötekniikko)	1	1	1	0	1	1
ammattimies	3	3	2.5	-0.5	2.5	2.5
kiinteistötyönjohtaja	1	1	1	0	1	1
vesihuoltolaitoksen hoitaja	2.5	3	3	0	3	3
vesihuoltolaitoksen vastaava hoitaja	1	1	1	0	1	1
liikuntapaikkojen vastaava hoitaja	0	0	1	1	1	1
liikuntapaikkahoitaja	3	3	2	-1	3	3
Ruoka- ja puhtauspalvelut	19.0	21.0	20.0	-1.0	20.0	20.0
Ruoka- ja puhtauspalvelupäällikkö	1	1	1	0	1	1
Kokki	2	2	2	0	2	2
Ruokapalvelutyöntekijä	3	3	3	0	3	3
Yhdistelmätyöntekijä	9	11	10	-1	10	10
Siivoaja	4	4	4	0	4	4
Kunta yhteensä	159.0	173.5	170.0	-3.5	166.0	163.5

Liite 3 Väestöennuste

Väestöennuste 2021: Väestö 31.12. muuttujina Alue, Vuosi, Ikä ja Tiedot

	Yhteensä	0 - 14	15 - 64	65 -
	Väestö 31.12. (ennuste 2021)	Väestö 31.12. (ennuste 2021)	Väestö 31.12. (ennuste 2021)	Väestö 31.12. (ennuste 2021)
Kangasniemi 2022	5185	582	2631	1972
2023	5127	565	2578	1984
2024	5067	545	2533	1989
2025	5011	526	2472	2013
2026	4957	503	2418	2036
2027	4904	482	2356	2066
2028	4853	466	2324	2063
2029	4804	447	2275	2082
2030	4756	430	2232	2094
2031	4708	422	2187	2099
2032	4663	412	2149	2102
2033	4617	406	2112	2099
2034	4573	404	2088	2081
2035	4534	400	2075	2059
2036	4497	394	2070	2033
2037	4463	389	2065	2009
2038	4431	385	2052	1994
2039	4398	381	2039	1978
2040	4368	378	2032	1958

Päivitetty viimeksi:

Väestö 31.12. (ennuste 2021):

20210930 08:00

Lähde:

Väestöennuste, Tilastokeskus